

Дата
«Президентському»
вузу — 15!

► **СТОР. 4**

Повернення
до історії
Головною
вулицею з...
трубадурами!

► **СТОР. 10**

Світлим
рядком
Крізь
терни
до зірок

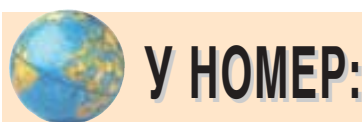

► **СТОР. 13**

№ 183 (4933)

П'ЯТНИЦЯ, 1 ЖОВТНЯ 2010 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Європа страйкує

У середу європейські профспілки організували масові акції протесту проти заходів, які вживають уряди країн континенту для того, щоб вийти із кризи. Нагадаємо: суть нової економічної політики Європи в тому, щоб збільшити податки, скоротити кількість чиновників, провести реформи трудового законодавства, урізати зарплати бюджетникам. Природно, що така «дієта» була не до смаку більшості європейців, яким довелося зтягти паски. Загальнонаціональними страйками у Греції вже нікого не здивуєш, але цього разу не вийшли на роботу близько 60 тисяч людей у Брюсселі й понад 70 відсотків трудящих в Іспанії.

► **СТОР. 5**

Вибуху в бібліотеці Вернадського не було, але люди загинули...

Напередодні Дня бібліотек у одній із найбільших книгозбірень країни сталася НП. У результаті — двоє людей загинули, ще один чоловік перебуває в лікарні.

Трагедія сталася увечері 29 вересня. Одразу столицею поповзли чутки, буцімто в Національній бібліотеці імені В. Вернадського пролунав потужний вибух. Почали з'являтися все нові подробиці, зокрема, і про значну кількість потерпілих. Утім, інформація ані про масштабність трагедії, ані про її причини не підтвердилася. Хоча, на жаль, без жертв таки не обійшлося. Офіційні дані МНС: двох людей (штатні електрики) загинули і одного чоловіка (заступника головного інженера з енергетики) госпіталізовано до токсикологічного відділення з діагнозом отруєння сумішшю газів.

СТОР. 6

Малозабезпечені будуть з паливом

Соціально незахищені жителі Рівненської області отримують гроші на придбання твердого палива та скрапленого газу, який вони використовують для приготування їжі. Відповідне розпорядження підписав голова ОДА Василь Берташ. Цьогоріч для регіону передбачено понад 37 мільйонів гривень субвенції з держбюджету на пільги та субсидії жителям області, які купують тверде паливо та скраплений газ. Так, торік такою субсидією скористалися 3453 родини — їм відшкодовано майже 900 тисяч гривень. Ще майже 82 тисячі жителів області отримували минулоріч пільги на придбання твердого палива — їм із держбюджету компенсовано понад 26 мільйонів гривень, інформує наш власкор Олександр ЮРКОВА.

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ ЧИТАЙТЕ НА 6-Й СТОР.

Наші крила надійні

Генеральний конструктор ДП «АНТОНОВ» Дмитро Ківа (праворуч), Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, народний депутат Петро Симоненко.

Учора в Гостомелі відкрився традиційний Міжнародний авіаційно-космічний салон «Авіасвіт-XXI». Цього року тут зібралися представники понад 280 підприємств із 32

країн світу. Голова Верховної Ради Володимир Литвин оглянув експозицію виставки і побував на лєтовіщі, де кращі пілоти демонстрували роботу літаків у повітрі.

► **СТОР. 2**

ПОДІЇ

Із музейного фонду викрадено 16 картин

Художні полотна Державного музейного фонду України загальною вартістю 120 тисяч гривень було викрадено під час передачі їх три роки тому з Миколаївського обласного художнього музею імені Верещагіна для експозиції в музей села Степове Миколаївського району. Передаючи цінні музейні експонати, посадові особи не спромоглися подбати про належне оформлення документів і схоронність державного майна. Як повідомляє прес-служба обласної прокуратури, розслідуванням розкриття картин займається міліція Миколаївського району. За фактом службової недбалості прокурор Центрального району Миколаєва порушив кримінальну справу стосовно працівників музею, передає наш власкор Галина ПОРФИР'ЄВА.

Одеські підприємства — в лідерах із заборгованості у зарплаті

ВАТ холдингова компанія «Краєна» — у другому ряду рейтингу держпідприємств, що мають заборгованість із виплати заробітної плати. Вона досягла 6,3 мільйона гривень. Сумнівне лідерство утримує одеське держпідприємство «Чорномортех-

флот». Незважаючи на заходи, вжиті Одеською ОДА і прокуратурою області, заборгованість зменшується фактично черепащачими темпами: для ліквідації знадобиться 15—20 років, повідомляє наш власкор В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Львівські будинки — без гарячої води

У Сихівському, Личаківському та Франківському районах 715 будинків залишилися без гарячої води. Співробітники ДК «Газ України» відключили найпотужнішу львівську теплоелектроцентрально від газопостачання, мотивуючи це заборгованістю. При цьому оплата Львова за газ є однією з найвищих в Україні, заявив міський голова Андрій Садовий.

ДК «Газ України» висунуло вимогу на 100 відсотків розрахуватися за спожитий природний газ. Рівень розрахунку ЛМКП «Львівтеплоенерго» становить приблизно 88 відсотків. Тим часом тепловики наголошують, що заборгованість «Львівтеплоенерго» — близько 34,4 мільйона гривень. Натомість борг споживачів перед підприємством лише за цей опалювальний сезон сягає майже 40 мільйонів. Тому вкотре просять споживачів платити за отримані послуги і погашати заборгованість, інформує Львівський портал.

КОРОТКО

■ АМКУ оштрафував «Київенерго» на 100 тисяч гривень за зловживання монопольним становищем (УНІАН).

■ 3 жовтня на Центральній площі Чернівців румунський майстер, рекордсмен Книги рекордів Гіннеса Штефан Попа Попас дасть чернівчанам безкоштовний сеанс найшвидшого у світі створення карикатур, передає наш власкор Сергій СУЛИМА.

■ У Кременчуці (Полтавська область) на дитячому майданчику співробітники МНС виявили понад 100 боєприпасів часів Великої Вітчизняної війни, повідомив начальник відділу з питань цивільного захисту населення Крюківського району Кременчука Андрій ЧУЙКО.

В Україні озимі посіяно на 56 відсотках прогнозованих площ

Наші крила надійні

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«У нас є прекрасні розробки, перспективні напрацювання, і треба у цьому напрямі досягти кумулятивного

результату», — сказав В. Литвин, спілкуючись із журналістами. Він зазначив, що, з огляду на необхідність налагодити серійний випуск літаків і відродження цивільної авіації, Верховна Рада повинна унормувати питання, яке стосується тендерних закупівель. Керівник парламенту нагадав, що нині авіавиробники здійснюють тендерні закупівлі «за загальним принципом». «Тут йдеться про безпеку і якість складної техніки, тому доцільно зробити так, щоб обладнання і техніка купувалися у виробників без посередників», — наголосив він. Глава парламенту зробив акцент на тому, що українські та російські виробники авіаційної техніки повинні спільно конкурувати на євро-

пейському і світовому ринках. Водночас Володимир Литвин заперечив чутки про нібито ненадійність української авіаційної техніки, додавши, що полетить у відрядження на літаку саме вітчизняного виробництва. Прес-служба Верховної Ради. Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Інші фото з цієї події шукайте у фотوماгазині на сайті www.golos.com.ua.

За сприяння Володимира Литвина онкохворі діти отримали лікарські засоби на суму понад мільйон гривень

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин звернувся до міністра охорони здоров'я України з приводу ситуації, пов'язаної із забезпеченням населення України життєво необхідними лікарськими засобами, та щодо недосконалості чинної системи державних закупівель цих та інших товарів для потреб вітчизняної охорони здоров'я. Одним із питань, яке, на думку В. Литвина, потребує нагального вирішення, є забезпечення необхідними лікарськими засобами онкологічно хворих, насамперед дітей.

Це питання, зазначено у листі, порушується в зверненнях народних депутатів України та у засобах масової інформації. «Відсутність необхідних лікарських засобів створює пряму загрозу життю дітей, які, зокрема, перебувають на лікуванні в Центрі дитячої онкогематології та трансплантації кісткового мозку Національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит», — наголошує у своєму зверненні керівник українського парламенту. В. Литвин попросив міністра охорони здоров'я України Зіновія Митника вжити

невідкладних заходів щодо виправлення ситуації у чинній системі закупівель лікарських засобів у цілому та забезпечення ними медичного закладу. У відповідь на звернення керівника парламенту міністр охорони здоров'я України повідомив, що міністерством було створено робочу групу, яка провела моніторинг та інвентаризацію щодо забезпечення лікувального процесу в НДСЛ «Охматдит». Також державним бюджетом України на 2010 рік на виконання державної програми «Дитяча онкологія» на

2006—2010 роки» передбачено кошти у сумі 42,67 млн. грн., з них на лікарські засоби та виробни медичного призначення для лікування дітей, хворих на онкологічну та онкогематологічну патологію, що знаходяться у НДСЛ «Охматдит», передбачено 17,8 млн. грн. (42% від загальної суми, передбаченої для лікування дітей всієї України). За словами З. Митника, в «Охматдит» поставлено лікарських засобів на суму понад мільйон гривень. Також міністерство вживає заходів щодо прискорення поставок необхід-

них препаратів, здійснюється перерозподіл лікарських засобів між закладами та проводиться моніторинг забезпечення необхідним лікуванням всіх дітей, хворих на онкологічну та онкогематологічну патологію. «Питання щодо забезпечення лікарськими засобами Центру ДОГ і ТКМ НДСЛ «Охматдит» знаходиться на постійному контролі», — запевнив міністр охорони здоров'я України Голову Верховної Ради України у своїй відповіді на його звернення. Прес-служба Голови Верховної Ради України.

Верховна Рада поновила роботу міжпарламентських асамблей

Парламент вийшов на повноформатне міжпарламентське співробітництво та поновив роботу міжпарламентських асамблей. Про це вчора заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин на другій нараді керівників апаратів парламентів держав—учасниць СНД, країн Балтії та Кавказу. Він підкреслив, що світ стоїть перед новими викликами, і тому всім країнам необхідно з урахуванням культурних та історичних особливостей і відносин будувати цілісну політику, демонструвати не егоїзм, а відповідальність.

Голова Верховної Ради зазначив: «Лєвова частка успіху в роботі кожного парламенту — це апарат». За його словами, роль і вплив апарату кожного парламенту є непересічними з огляду на фактову допомогу парламентаріям у здійсненні ними законодавчої діяльності. «Народні депутати зайняті високою політикою, а законодавчі ініціативи необхідно укласти в правові формули у вигляді або постанови, або закону», — сказав він.

На його думку, народні обранці мають «підштовхувати» уряди своїх країн до використання потенціалу дво- і багатосторонньої співпраці повною мірою. Також Голова Верховної Ради наголосив, що український парламент тісно співпрацює з міжнародними і європейськими парламентськими інституціями. Він підкреслив, що Україна прагне до того, аби в документах про співпрацю з Європейським Союзом — угоді про асоціацію та зону вільної торгівлі, а також «дорожній карті» щодо візового режиму — було зафіксовано позицію про її європейську перспективу.

Глава парламенту повідомив, що Україна виконала майже всі зобов'язання перед Радою Європи. Залишилося не так багато, але достатньо складних питань. Зокрема, ухвалити закон про прокуратуру, Кримінально-процесуальний кодекс і впровадити законодавчі акти, які стосуються протидії корупції.

Голова Верховної Ради відзначив: «Я не є прихильником конституційної більшості у парламенті, бо тоді з'являється спокуса ухвалювати складні рішення дуже швидко. А я завжди боюся людей, у яких є швидкі рецепти розв'язання дуже складних проблем. Як правило, вони неповноцінні».

Керівник парламенту сказав, що країна стоїть перед необхідністю проведення конституційної реформи. «Має відбуватися дискусія щодо внесення змін до Основного Закону, бо це документ не лише на сьогодні, а на перспективу. Україна вже увійшла до нормального руслу розвитку. У нас немає конфліктів по лінії Президент—парламент—виконавча влада. А у Верховній Раді є стійка більшість, яка об'єднує близько 270 депутатів», — підкреслив Володимир Литвин.

Серед ключових завдань парламенту він назвав ухвалення Податкового кодексу і на його основі державного бюджету на 2011 рік. Володимир Литвин також зазначив, що Україна почала виходити з кризи, і наголосив на потребі у питанні співпраці з іншими країнами робити ставку на передові технології та інновації.

Глава парламенту запевнив, що зовнішня політика України буде відповідальною та конструктивною. Заступник керівника апарату Верховної Ради Дмитро Марков розповів, що

Фото Анастасії СІРОТКИНОЇ.

Керівник апарату ВР України Валентин Зайчук, Генеральний секретар — керівник Секретаріату Ради МПА СНД Михайло Кротов, Володимир Литвин, заступник керівника апарату ВР України Володимир Яловий, керівник Секретаріату Ради МПА СНД, представник Верховної Ради України Іван Стрілецький, завідувач відділом адміністративного і військового законодавства апарату Міллі Меджлиса Азербайджанської Республіки Нізамі Сафаров під час другої наради керівників апаратів парламентів держав-учасниць СНД, країн Балтії та Кавказу (зліва направо).

міжнародне співробітництво апарату направлене на забезпечення розвитку міжпарламентської демократії.

На офіційному рівні співпрацюємо, зокрема, з Китаєм, США, Данією, Канадою, Німеччиною, Великою Британією. З цими державами обмінюємось інфор-

мацією щодо внутрішнього вдосконалення роботи апарату, досвідом забезпечення парламенту інформаційно-аналітичними матеріалами. А також співпрацюємо з міжнародними неурядовими організаціями.

Сергій МЕЛЬНИК.

Кошти наших підприємств не мають виводитися за кордон

Заступник Голови Верховної Ради Микола Томенко направив звернення до Прем'єр-міністра Миколи Азарова, в якому акцентував увагу на необхідності вирішення проблеми нелегального відпливу українських капіталів через Республіку Кіпр.

Парламентарій нагадав, що, згідно з положеннями чинної угоди між урядом Союзу Радянських Соціалістичних Республік і урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування доходів та майна, від оподаткування звільняються будь-які доходи, які перераховуються з однієї країни в іншу, за винятком деяких випадків опо-

даткування фізичних осіб та доходів постійних представництв. «Не секрет, що це створює для крупного бізнесу сприятливі можливості цілком легально, без будь-якого оподаткування, виводити за кордон значні суми коштів, а також реалізувати різноманітні схеми мінімізації податкових зобов'язань», — зазначив М. Томенко.

Він також нагадав, що вже тричі уряди (Ю. Єханурова у 2006 році та Ю. Тимошенко двічі у 2008 році) вносили до Верховної Ради законопроект про денонсацію цієї угоди. Однак ініціативи не підтримали фракції Партії регіонів, КПУ та Блоку Литвина і не набрали необхідної кількості голосів.

«Уже не вперше уряд України декларує необхідність реалізації гасла «багаті повинні поділитися з бідними», — наголосив М. Томенко та зазначив, що, на його думку, це, зокрема, має передбачати повноцінне стягнення

визначених законом податків не лише з малого та середнього, а передовсім із великого бізнесу. Водночас чинна угода з урядом Республіки Кіпр фактично легалізує можливості ухилення від оподаткування та виводу за кордон коштів українських підприємств», — додав він.

Заступник Голови Верховної Ради попросив Прем'єр-міністра ініціювати якнайшвидше внесення до парламенту урядового законопроекту про денонсації зазначеної угоди.

Подібний проект закону зареєстрований народним депута-

том Юрієм Кармазінім. Однак, на думку М. Томенка, щоби його ухвалив парламент, документ має подати Кабмін. «Уряд повинен нарешті підтвердити, що він готовий виконувати передвиборні обіцянки та продемонструвати, чи податкова політика влади базуватиметься на збільшенні податків для малого і середнього бізнесу, чи нарешті почнуть платити податки представники великого бізнесу», — підкреслив Микола Томенко.

Прес-служба заступника Голови Верховної Ради Миколи ТОМЕНКА.

Затвердили концепцію створення громадського телебачення

Учора Громадська гуманітарна рада під головуванням Президента Віктора Януковича затвердила Концепцію створення і діяльності Національної громадської телерадіокомпанії України.

На засіданні ради глава держави зазначив, що на підставі затвердженої концепції буде розроблено законопроект, який він проситиме парламент першочергово розглянути.

Особливу увагу на заході, як **передє прес-служба Президента**, приділили пропаганді цінностей здоров'я і спорту. Оскільки, за словами глави держави, нормою життя українців стають такі негативні чинники, як неправильне харчування, недостатня рухова активність, зловживання алкоголем та тютюнопаління.

Крім того, Віктор Янукович нагадав, що нині середня очікувана тривалість життя в Україні становить 67,5 року. А це істотно менше, ніж в економічно розвинених і соціально благополучних європейських державах. Загалом за роки незалежності населення України скоротилося більш як на 6 мільйонів і нині становить 45,8 мільйона осіб.

З огляду на це формування здорового способу життя, за словами Президента, є стратегічним пріоритетом державної політики. «Адже сучасний стан здоров'я населення

України є незадовільним і потребує рішучих та скоординованих дій усіх гілок влади й громадськості», — наголосив у своєму вступному слові Президент.

Серйозне занепокоєння викликає і стан здоров'я дітей та молоді. Глава держави зазначив, що порівняно ще з 2003 роком показник захворюваності дітей у 2009-му збільшився на 15%. До того ж у дітей прогресують хронічні хвороби серцево-судинної, ендокринної та нервової систем.

«Часто надходять трагічні інформації — діти помирають прямо в школі», — зазначив Віктор Янукович, зауваживши, що нині лише 6—10% випускників загальноосвітніх шкіл є здоровими. «Жахливо те, що серед учнів шкільного віку трапляються смертельні випадки, пов'язані з хворобами, які вчасно не діагностовано», — додав Прези-

Президент України Віктор Янукович (праворуч), міністр сім'ї, молоді та спорту Равіль Сафіуллін.

дент. Віктор Янукович звернув особливу увагу на питання попередження захворювань серед дітей-сиріт. Держава, наголосив Президент, має побудувати відповідну дієву систему.

Віктор Янукович наголосив на очевидній потребі розробки та впровадження ідеологічно нової

державної політики з поліпшення стану суспільного здоров'я.

Сьогодні, переконаний Віктор Янукович, в Україні потрібно розробити та запровадити таку модель фізичного виховання і спорту, яка спонукала б людей, зокрема, молодь, замислитися про важливість здорового способу життя.

Фото Михайла МАРКІВА (Прес-служба Президента України).

МІСЦЕВІ ВИБОРИ-2010

«Лікнеп» із заступником голови ЦВК Андрієм Магерою

Формування

Територіальні виборчі комісії формуються за рахунок двох квот: представників місцевих осередків партій, представлених у Верховній Раді України (15 членів) і непарламентських партій (3 члени). Фактично кожна парламентська фракція делегує до складу ТВК не більше трьох кандидатур. Решта членів комісії визначаються шляхом жеребкування, яке здійснюється в будь-який довірливий спосіб. Головне — уникнути стороннього впливу безпосередньо на процес жеребкування.

Дільничні виборчі комісії формуються з числа представників відповідних політичних партій, які висунули своїх кандидатів на посаду депутата міської, районної, обласної ради або на посаду міського голови. Склад ДВК залежно від кількості населення може коливатися від 10 до 24 осіб.

Дільничні виборчі комісії на селі формуються з числа кандидатур, які подаються пре-

тендентами на посаду сільського голови. Але не більше однієї особи від одного кандидата. Такий спосіб формування має забезпечити представництво в ДВК різних політичних сил.

Оскарження

Постанову про формування складу тервиборчкому можна оскаржити в судовому порядку. Водночас є можливість і звернення до Центральної виборчої комісії. У разі скасування постанови, ЦВК має право або зобов'язати відповідні органи сформувати нову ТВК, або сформувати її самостійно.

Вимоги

до членів

виборчих комісій

До складу виборчих комісій можуть входити громадяни України, які мають право голосу на відповідних місцевих виборах. Одна

особа має право входити до складу лише однієї виборчої комісії.

До складу виборчих комісій не можуть входити:

- кандидати в депутати;
- кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, їх довірені особи, представники;
- офіційні спостерігачі;
- посадові та службові особи органів державної влади та місцевого самоврядування;
- військовослужбовці;
- судді;
- працівники правоохоронних органів;
- громадяни, які утримуються в слідчих ізоляторах або мають непогашену судимість.

Згідно із законом голова, заступник голови та секретар територіальної виборчої комісії не повинні бути представниками однієї місцевої партійної організації. Тобто вони мають представляти різні політичні сили.

**Записала
Олена ГОРБУНОВА.**

Фальшарт перед перегонами

САМОВРЯДУВАННЯ

У Запоріжжі обов'язки міського голови почав виконувати «вічно другий» Володимир Кальцев. Один раз він програв вибори Олександру Поляку і двічі — Євгену Карташову. Однак для того, щоб кандидат від Партії регіонів В. Кальцев нарешті посів заповітне крісло Запорізького міського голови, знадобилася ледь не карколомна комбінація в стилі Дена Брауна.

Судить самі: два тижні, з часу витоку інформації про ймовірну відставку міського голови Запоріжжя Євгена Карташова, де-факто прес-секретарем останнього слугував... особисто голова облдержадміністрації Борис Петров. Який, на відміну від мовчазних Є. Карташова та його прес-служби, постійно тишив журналістів новинами й подробицями відставки керівника міста. І ось 23 вересня по обіді крига скресла: Є. Карташов офіційно повідомив, що йде з посади, бо отримав пропозицію з Міністерства закордонних справ (читай: з адміністрації Президента України). Надалі ситуація

почала розвиватися у детективному стилі: з'явилося повідомлення, що подав у відставку і секретар міськради (від Партії регіонів) Юрій Каптюх. Потім покwapно, об 10 годині 24 вересня, було зібрано сесію міськради, яка мала не лише погодитися з відставкою обох керівників міста, а й обрати секретарем міськради, а, отже, і в. о. міського голови, першого заступника голови Запорізької облдержадміністрації і депутата Запорізької міськради Володимира Кальцева.

Зрештою, все сталося так, як і планувалося. Щоправда, у президії сесії не з'явився на той час ще чинний міський голова Євген Карташов (як пояснювалося — дуже зайнятий справами у Міністерстві закордонних справ, куди він начебто перейшов працювати). Водночас місця у президії посіли і Борис Петров, і Володимир Кальцев.

А далі почалася рутинна із трьох послідовних таємних голосувань. І ані пари з вуст з боку депутатів, у тому числі й з опозиційних фракцій. Хоча сказати їм було про що. І про вельми оригінальну передачу влади ще до виборів, і про участь

у агітації за В. Кальцева прямо в сесійній залі особисто Б. Петрова тощо. Але якось не «станцювалося». А далі 62 голосами (при восьми «проти» і одному, що утримався) Володимир Кальцев, хоч і з додатком «в. о.», посів заповітне крісло. Не було забуто і «подвигу» Юрія Каптюха, котрий без дебатів підкорився волі своєї партії. Тут же було запроваджено посаду ще одного заступника міського голови і благополучно на неї призначено Ю. Каптюха.

Однак постають запитання — навіщо було так поспішати? Невже і без дочасного приходу на посаду міського голови В. Кальцеву міг хтось завадити перемогти під час виборів? Адже у Запоріжжі вже рік триває активна фаза виборів міського голови. Навіть президентські перегони були, як жартують, лише епізодом кампанії з виборів міського голови. Місто тоне в синіх кольорах білбордів, які трішки розбавляються хіба що кольорами палаток «Батьківщини». Крім того, протягом року, з певними спадами і злетами, у провідних місцевих газетах активно рекламується один-єдиний канди-

дат. Натомість пройшло декілька гучних кампаній із дискредитації вже тепер колишнього міського голови (і не тільки його).

Завчасно відбулася й зміна керівництва Запорізької державної телерадіокомпанії, та й муніципальний канал тепер має любити пана Кальцева і тільки його...

Власне, мабуть, оце й усі здобутки. Все решта — гарантований фальшарт із заміною кадрів міськвиконкому, непевність із початком опалювального сезону і загальом господарство міста як лише головний біль — навряд чи додальть очок. Та й сподівання, що вєтеранські маси, відтепер орієнтовані на Євгена Карташова, який несподівано очолив список КПУ на виборах до Запорізької міської ради, раптом за місяць полюблять когось іншого, навряд чи виправдаються. А ось кожна помилка нового керманіча в очах ображеної публіки буде виглядати справжньою колодою в очі. Це вже поза всяким сумнівом.

Доведеться вперто вірити, що все робиться лише для одного: щоб мати всю повноту влади і відповідати за наслідки своїх дій.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.
Запоріжжя.

250 кам'ячан, які простояли в пікеті під Апеляційним судом зранку до 15.30 години, — поділявся член комітету порятунку демократії священик Юрій Матвейцов. — Але Бог дає йому це відчувати. Ми боротимемося за нашого народного голову до кінця. Уже надіслано лист Уповноваженому з прав людини Ніні Карпачовій, ми звертаємося до Асоціації міст України, членом правління якої є наш міський голова, до громад усіх міст країни про підтримку й солідарність в цей тяжкий для нашого міста час».

Громада готується висунути Анатолія Нестерука кандидатом на посаду міського голови.

Віра ШПИЛЬОВА.

Кам'янець-Подільський
Хмельницької області.

У НОМЕР

Над кримінальним законодавством ще треба попрацювати

На слуханнях у Комітеті з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності обговорювали проблеми вдосконалення та уніфікації термінології Кримінального кодексу. У заході взяли участь народні депутати, представники Генеральної прокуратури, міністерств та відомств, науково-навчальних закладів та установ.

Перший заступник голови комітету Володимир Олійник, відкриваючи дискусію, наголосив: «Ефективне застосування закону значною мірою залежить від точності наведених у ньому положень та формулювань, чіткості вжитих понять і термінів. Особливо коли йдеться про використання норм кодексів, які є основними та визначальними у регулюванні правовідносин певної галузі, яким, зокрема, і є Кримінальний кодекс».

В. Олійник звернув увагу на відсутність єдиного підходу законодавця до розташування дефініцій у Кримінальному кодексі. За його словами, роз'яснення максимально необхідної кількості термінів, що наведені у Кримінальному кодексі, сприятиме не тільки успішному виконанню завдань кримінального права, а й надійнішому захисту прав і законних інтересів людини і громадянина, слугуватиме дотриманню основних конституційних та кримінально-правових принципів.

Перший заступник голови комітету наголосив на відсутності достатньої й усталеної національної юридичної термінології, що є однією з тих проблем українського законодавства, які потребують нагального розв'язання. В. Олійник запропонував учасникам слухань обговорити доцільність введення у структуру Кримінального кодексу термінологічного розділу, проблеми визначень кримінально-правових понять у постановах пленуму Верховного Суду, а також межі запозичення у кримінальне право визначень, які містяться в рішеннях Європейського Суду з прав людини.

Під час дискусії більшість промовців наголошувала на доцільності введення у структуру Кримінального кодексу термінологічного розділу. Учасники слухань пропонували нові способи визначення понять в описових диспозиціях статей особливої частини Кримінального кодексу, а також висловлювались за необхідністю встановлення меж запозичення у кримінальне право визначень під час тлумачення кримінально-правових понять, розв'язання проблем визначень кримінально-правових понять у постановах пленуму Верховного Суду.

Промовці, проаналізувавши чинний Кримінальний кодекс, відзначали, що в ньому порушуються основні вимоги, які висуваються в теорії кримінального права до її використання (експресивної нейтральності, чіткості, зрозумілості, єдності термінології, стислості тощо).

За результатами обговорення учасники слухань запропонували кілька можливих концептуальних варіантів вирішення питання. Визнали актуальним також необхідність провести наукову розробку проблематики вдосконалення термінології кримінального законодавства та запропонували створити робочу групу з питань удосконалення й уніфікації термінології Кримінального кодексу.

Інформаційне управління апарату Верховної Ради.

СПРОСТУВАННЯ

18 вересня цього року у нашій газеті («Голос України» № 174 (4924)) було опубліковано матеріал «А судді суддів хто?», в якому, зокрема, йшлося про виступ Президента України на з'їзді суддів. Повідомляємо, що Президент не називав Вищий господарський суд України серед тих найактивніших судів, судді яких своїми рішеннями без рішень Київради роздавали землю. Просимо вибачення за допущену технічну помилку в матеріалі.

У США до «чорного списку» внесено імена вісьмох іранських представників силових структур, які причетні до серйозних порушень прав людини або підозрюються в цьому, заявила держсекретар США Хіларі Клінтон, повідомляє «Євроньюс».

Вселенський Патріарх Варфоломій звернувся до Президента України Віктора Януковича з проханням захистити від знищення зелену зону в Харкові (УНІАН)

«Президентському» вузові — 15!

Сьогодні свій день народження святкує Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі, який рік у рік готує найуспішніших політиків та бізнесменів. Відкрили вуз указом Президента 30 травня 1995 року, але відзначити 15-у річницю вирішили саме зараз і приурочити її до Дня вчителя. А на свято запросити колишніх випускників, імена яких добре відомі багатьом українцям.

Очільники відомств та міністерств, працівники посольств, керівники наймогутніших бізнес-структур. Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі може похвалитися такими випускниками. До речі, вуз був чи не єдиним у незалежній Україні, що готував спеціалістів з питань зовнішньоекономічних зв'язків для роботи в торговельно-економічних місіях за кордоном.

— На пострадянському просторі лише в Москві була Всесоюзна академія зовнішньої торгівлі, в нас у країні фактично не готували фахівців такого профілю. Коли відкрили наш заклад, це питання було вирішено, — розповів ректор Олександр Покрещук

(на знімку). — Нині наші випускники працюють у державних та комерційних структурах, Верховній Раді, Кабміні, навіть СБУ.

Свою нинішню назву вуз отримав у 2007 році. Тоді відбулося злиття двох потужних навчальних закладів: Українського державного університету економіки та фінансів й Української академії зовнішньої торгівлі. Останню в 2001 закінчив і нинішній Президент України Віктор Янукович, який отримав ступінь магістра з міжнародного права.

— Президент дуже багато допомагав академії, і вчена рада присвоїла йому звання почесного доктора, так само як

і Прем'єр-міністрові України Миколі Азарову, — додав О. Покрещук.

Щороку серед низки інших закладів Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі обирають сотні молодих та амбіційних людей: хтось через рівень навчання, хтось через унікальність спеціальностей, а хтось через неповторний дух толерантності, що панує в цих стінах. Цього року лави студентів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі поповнили 860 чоловік, більша частина яких навчатиметься на денній формі, менша — на заочній.

— Такого явища, як недобір, у нас ніколи не було, конкурс на деякі спеціальності сягає 7-8 осіб на місце, — підкреслив ректор.

Загалом у вузі навчається близько семи тисяч студентів, у тому числі в інститутах фінансів в Одесі, Харкові та Донецьку. За 15 років вуз підготував не одне покоління випускників, а все завдяки високоосвіченим та відданним справі викладачам. Так, із загальної кількості науково-педагогічного складу вчене звання доктора наук мають 27 осіб, кандидата наук — 133.

НАША ДОВІДКА

Структурними підрозділами університету є факультети фінансово-економічний, міжнародної економіки та менеджменту, правознавства, міжнародних відносин, центр заочної, післядипломної освіти та міжнародних програм.

Крім того, з 2001 року при університеті діє коледж міжнародної торгівлі, куди вступають після 9 класу. Закінчивши коледж (вищий навчальний заклад II рівня акредитації), студенти вступають (за результатами іспитів, а не зовнішнього тестування) з економічних спеціальностей — на 3-й курс, а з правознавства та міжнародних відносин — на 2-й курс університету. Викладають у коледжі в основному професори і доценти університету.

Опозиція вимагає індексувати зарплати і пенсії

Наступного пленарного тижня опозиція вимагатиме від Верховної Ради створити тимчасову слідчу комісію з розслідування фальсифікації даних Держкомстату України щодо показників інфляції та фактів неконтрольованого друку грошей, що призвело до гіперінфляції. А також вимагатиме ухвалення проекту закону «Про індексацію пенсій, заробітних плат та соціальних виплат на рівень інфляції» і його виконання. Таке рішення прийнято вчора на засіданні опозиційного уряду. Опозиційний міністр економіки, народний депутат від НУ–НС Олександр Бондар назвав кроки уряду в економічній сфері необґрунтованими. Серед негативних кроків, на його переконання, неконтрольоване друкування грошей Нацбанком, відсутність інформації про обсяг емісії та використання коштів від кредиту МВФ, зростання цін на газ і комунальні послуги, що призвело до підвищення цін на всі товари.

Опозиційний уряд також ухвалив звернення до Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо ситуації в Україні напередодні виборів до місцевих органів влади. Опозиційний віце-прем'єр, народний депутат від НУ–НС Роман Зварич нагадав, що наступного тижня на черговій сесії ПАРЕ розглядатимуть і українське питання — 5 жовтня відбудуться так звані дебати за терміновою процедурою. У зверненні до ПАРЕ опозиційний уряд звертає увагу, зокрема, на загрози демократії та свободі слова в Україні, перевищення СБУ своїх повноважень, що, зокрема, проявляється під час нинішньої виборчої кампанії до місцевих органів влади. Опозиціонери звертають увагу європарламентаріїв на те, що дві третини складу територіальних виборчих комісій і 75 відсотків керівних посад отримали представники Партії регіонів.

«Україна потребує допомоги європейських демократичних інституцій», — йдеться у зверненні опозиційного уряду до ПАРЕ.

Олександра КУЧЕРЯВА.

Дмитро ГРИДЖУК: «Банк має бути союзником влади»

ГРОШІ

Нова редакція Бюджетного кодексу поставила наголос на зміцненні фінансового становища регіональних органів влади, що має стимулювати і розвиток муніципальних фінансових установ. Але про їхню роботу відомо небагато. Тож докладніше про це — у розмові з головою правління КБ «Хрещатик» Дмитром Гриджуком (на знімку).

— Дмитре Миколайовичу, по суті, вашу установу вважають муніципальною. Це перемога?

— Я б сказав, неабияка честь, але насамперед — неабияка відповідальність. Адже муніципальний банк — це не просто можливість обслуговувати рахунки комунальних підприємств і місцевих організацій. Це передусім повсякденна відповідальність за соціально-економічний стан, життєздатність твого міста. Тому якщо серед твоїх акціонерів є такий, як Київрада, співробітництво зобов'язує працювати на ринку краще за інших, бути сильнішим, надійнішим і стабільнішим. Банк має бути союзником влади, а якій владі потрібен слабкий союзник?

— На які преференції, як правило, розраховує муніципальний банк?

— А їх немає і не може бути. Ми конкуруємо на загальних засадах з іншими фінансовими інститутами в бізнесі, і за право першості у тендерах або що. Ми не є монополістами в касово-розрахунковому обслуговуванні комунальних підприємств, хоча, як на мене, це не зовсім правильно. Адже державні установи та підприємства обслуговують виключно державні банки. Тут я вбачаю неабиякий потенціал для більш активної взаємодії зі столичною владою. Зараз така можливість відкривається, тому, гадаю, ми не обмежимося у співпраці кредитуванням або спеціально розробленими програмами фінансово-кредитної підтримки, хоча вони й відрізняють на ринку наш банк, що має унікальний досвід роботи з місцевою владою та комунальним сектором.

— Така співпраця навіть у кризовий час не зупинялася...

— Абсолютно. Скажу більше: ми навіть піднялися рейтинговими сходами по багатьох позиціях. Позитивна динаміка основних показників нашої фінансової діяльності — тому підтвердження. Важливим напрямом роботи ми вважаємо підтримку столичних соціально-економічних програм, де вже багато років поспіль функціонують такі з них, як зернова, транспортна, фармацевтична, житлова. Деякі програми говорять самі за себе: 1119 молодих киян узяли кредити під будівництво житла для молодих сімей та одиноких громадян, тільки торік 130 молодих родин справило новосілля; до трьох десятків підприємств та організацій кредитується в рамках програми з фінансово-кредитної підтримки малого та середнього бізнесу у столиці. Зауважте, на сьогодні всі програми діють. І це при тому, що негативно класифікованих кредитів у загальному обсягу кредитних вкладень тільки 3,9%.

— Я чув, ви навіть допомогли одному з клієнтів організувати розрахунки з контрагентом в юанях...

— Справді так. Почали ми цю роботу півтора року тому. І сьогодні можемо засвідчити, що ми — єдиний український банк, котрий має прямий коррахунок у цій валюті. Це дає нашим клієнтам змогу насамперед уникнути валютних ризиків при високій волатильності долара на світовому ринку, а також забезпечує оперативність і надійність їх розрахунків з китайськими партнерами. Наш банк вже давно перетнув кор-

дони столиці, став системним та універсальним. Маємо розгалужену кореспондентську мережу, розвиваємося як кліринговий центр для інших банків.

— Дмитре Миколайовичу, відомо, що банк перебуває у десятці кращих з інвестування в реальний сектор економіки, серед п'ятірки лідерів — у роботі з цінними паперами як зберігач та на ринку банківських металів... Іноземний інвестор нещодавно надав «Хрещатику» позику у вигляді субординованого боргу. Тоді чому все ж таки банк потребує додаткової емісії?

— Бо ми здатні на більше. І від того буде обопільна користь — і банку, і столиці або муніципалітету іншого регіону. Ви правильно зазначили: навіть за кризовий період ми не переставали бути поруч з нашими клієнтами, допомагали їм наростити обороти або вийти зі «штопору», не втратити бізнес чи власні заощадження. Політика виваженого ризик-менеджменту, яку проводив і проводить банк, має певні позитивні наслідки — протягом 2010 року зафіксовано щомісячний приріст депозитів розміром понад 10%. Але криза закінчиться, вітчизняне виробництво відродиться, і ми маємо бути готові до цього. Тож головна причина додаткової емісії — це насамперед збільшення обсягів кредитування реального сектора, що краще необхідно для економіки країни.

— Які ж стратегічні бачення у «Хрещатика»?

— Гадаю, що у 2011 році нам також доведеться працювати за складних ринкових умов. Ситуація на світових ринках ще тільки налагоджується, що є одним з факторів позитивного впливу на економіку України. Ми ж продовжуємо вдосконалювати свої відносини з клієнтами і партнерами, підвищувати ефективність усіх процесів, дохідність пропонованих продуктів і послуг, приділяючи особливу увагу якісному комплексному обслуговуванню клієнтів різних категорій, технічним і технологічним новинкам у сфері автоматизації банківських процесів. Задля цього розробляємо спеціальні пакетні пропозиції, розвиваємо сучасні фінансові інструменти, освоюємо нові напрямки банківського бізнесу.

Сергій ВЛАД.

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Головний європейський страйк пройшов у Брюсселі — фактичній столиці ЄС. Туди прибули тисячі представників профспілок практично з усіх країн Європи. Вони виступали проти антикризових заходів, які у всіх країнах континенту призводять до урізання соціальних витрат і зростання безробіття. За оцінками поліції, в центрі Брюсселя зібралися понад 60 тисяч людей. У деяких випадках окремі акції протесту закінчувалися зіткненнями із правоохоронцями.

Іспанія

Тисячі супротивників урядової реформи ринку праці і скорочення соціальних виплат пройшли в середу маршем центральними вулицями Мадрида, Барселони та інших великих міст Іспанії. Під час маніфестацій не обійшлося без інцидентів. У Барселоні учасники акції мали зіткнення з поліцією, постраждали вітрини магазинів, будівлі банків та автомобілі. Понад 70 активістів у різних регіонах Іспанії затримано, кілька десятків поранено. За даними профспілок, у загальному страйку взяли участь більш як 70 відсотків працівників країни. Влада оцінює результат акції протесту інакше. За її даними, у страйку взяли участь 20 відсотків працівників транспорту й лише 7,5 відсотка держслужбовців. Сам прем'єр-міністр Іспанії Хосе Луїс Родрігес Сапатеро вчора представив у парламенті проект бюджету разом із пакетом непопулярних реформ.

Франція

Тут хоча й не відбулося масштабних акцій протесту, однак влада активно готує для них ґрунт. Уряд країни днями представив проект бюджету на наступний рік — перший бюджет жорсткої економії за 15 років. У рамках скорочення дефіциту із 7,7 до 6 відсотків ВВП заплановано зниження витрат держави й підвищення податків. Зокрема, буде скасовано низку податкових пільг, прийнятих під час кризи для стимулювання активності споживачів. Проходження документа через парламент обіцяє бути складним. Каже лідер парламентського комітету з фінансів соціаліст Жером Каузак: «Ясно, що платити за цей режим економії буде середній клас. Це несправедливо, тому що з

Європа страйкує

1995 року від французького середнього класу держава не вимагала таких жертв».

Греція

Найбільші грецькі профспілки організували в середу ввечері в Афінах мітинг і марш до парламенту в рамках акції протесту, проголошеної Конфедерацією європейських профспілок. Об'єднання державних службовців ADEDY і федерація працівників приватного сектору GSEE протестували проти заходів економії, які ухвалюють у всій Європі для зниження бюджетного дефіциту. Нагадаємо, уряд Греції у травні погодився на реформи трудового законодавства в обмін на кредитну підтримку ЄС і МВФ. Маніфестація в Афінах була нечисленною порівняно з десятитисячними де-

монстраціями минулої весни, коли влада ще тільки готувалася до вжиття жорстких заходів. «Ми проти нищівної політики уряду й антинародних заходів, які він передбачає», — сказав тим, хто зібрався, глава профспілки грецьких портових працівників Йоргос Йоргакопулос. До протестувальників приєдналася й невелика парламентська партія Ліворадикальний союз.

Європейська влада, однак, поки що не збирається поступатися страйкуючим і вихід із важкої фінансової ситуації, в якій опинився ЄС, вбачає лише в реформах і жорсткій економії. Тому можна прогнозувати, що масштабний страйк, який відбувся в середу, — це тільки початок.

На знімку: маніфестація у Брюсселі.

Переговори між Південною та Північною Кореями знову зірвано

Безрезультатно завершилися перші за два роки військові переговори між Південною Кореєю та КНДР, що пройшли вчора в прикордонному пункті Пханмунджом у демілітаризованій зоні. Каменем спотикання стала вимога Сеула до Пхеньяна вибачитися за затоплення південнокорейського корвета «Чхонан».

Інцидент, унаслідок якого березня. Сеул і Вашингтон звинуватили в загибелі корабля

КНДР. Офіційний Пхеньян, що категорично заперечує свою причетність до цього, назвав дані розслідування сфабрикованими, оголосив про розрив усіх відносин з Південною Кореєю й привів свої збройні сили в бойову готовність.

Нагадаємо, напередодні переговорів у КНДР пройшов з'їзд правлячої Трудової партії

Кореї, де Кім Чен Ун — молодший син лідера країни Кім Чен Іра — був призначений на два ключові пости в державі. Включення 27-річного Кім Чен Уна в керівні структури партії аналітики розцінюють як ознаку появи «третього покоління» у системі наступності керівництва в КНДР, повідомляє «Євроньюс».

Москва хоче допомогти русинам?

РЕПЛІКА

Російське МЗС могло б уже давно дати правову оцінку діяльності, що не-сумісна з дипломатичною, свого Генерального консула у Львові. Замість цього у Росії вважають, що не «Москва», а, як написала московська «Независимая газета» — «Москву втягують у скандал навколо русинів». Насправді факти свідчать про протилежне. Генеральний консул РФ у Львові Євген Гузєв закликає фінансувати політичну опозицію в Україні.

Російський дипломат заявив, що РФ повинна надавати матеріальну підтримку русинському руху Закарпаття. «Мені здається, що Росія має підтримувати русинів,

ця нація визнана Європою», — наголосив чиновник. Гузєв також спростував твердження про те, що така допомога вже надавалася раніше. Більше того, Генконсул назвав лідера так званого Союму підкарпатських русинів священника Дмитра Сидора «новим Мойсеєм, що веде свій народ до світлого майбутнього».

Хоча насправді фінансова допомога, у всіляких формах і методах, отцю Сидору надається. Роль такого спонсора виконує Інститут країн СНД, яким керує депутат Державної думи Костянтин Затулін. Священник Дмитро Сидор, громадянин України — черговий доповідач на всіх «наукових» конференціях та інших збіговиськах, які проводить названий інститут у Москві. Можна звернутися до протоколів цих «наукових конференцій» і прочитати «відкриття» отця Сидора із приводу гноб-

лення русинів в Україні та їхнього жагучого бажання, нарешті-то, знайти власну державність.

На закінчення хотілося б наголосити, що навряд чи до Генерального консула РФ у Львові Євгена Гузєєва були б претензії, якби високопоставлений дипломат розрізняв сепаратизм культурний чи екологічний і політичний сепаратизм. У будь-якій державі такий сепаратизм розглядається як форма політичної опозиції. У цьому разі очевидна провокація. Політичну опозицію в Україні підтримує й популяризує російський дипломат, якому за статусом треба займатися зовсім іншими справами. Це означає, що або він керується вказівками свого начальства, або страждає на «дипломатичне недоумство», якому повинні дати офіційну оцінку українські компетентні органи.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

ФОТОФАКТ

У фінськoмy місті Еспоо відкрито виставку, присвячену історії шовку, а також китайськoму ткацтву та вишивці.

Фото Сінхуа (Укрінформ).

Прем'єри готуються до Євро-2012

Учора Прем'єр-міністр України Микола Азаров перебував з офіційним візитом у Республіці Польща, повідомляє урядовий портал.

У Варшаві глава українського уряду зі своїм польським колегою Дональдом Туском узяли участь у засіданні Комітету у справах підготовки до Євро-2012, за підсумками якого підписано низку двосторонніх документів. Зокрема, дорожню карту спільних заходів української та польської влад у рамках підготовки до чемпіонату. Цей документ містить перелік найважливіших питань, які необхідно вирішити на двосторонньому рівні. Насамперед це вівозі питання й організація ефективного перетину кордону між двома країнами.

А ЯК У НИХ?

Наступного року у Польщі хочуть звільнити кожного десятого чиновника

Досить часто у нас нарікають на зростання чиновницького апарату. Президент Віктор Янукович у передвиборній програмі обіцяв скоротити управлінський апарат по всій вертикалі. З'ясувалося, що перед вирішенням цієї проблеми стоять не лише очільники нашої країни.

У сусідній Польщі лише за останні 10 років кількість чиновників зросла на 113 тисяч осіб. Зокрема, структури урядової вертикалі поповнилися 47 тисячами нових посадовців (з них 16 тисяч у 2009 році). Сукупний фонд заробітної плати чиновників становить 20 мільярдів злотих (понад 52 мільярди гривень) на рік, а середня зарплатня у 2009 році була на 25% вища від середнього заробітку у промисловості.

Польська преса забила на сполох — «чиновницька братія не відчула кризи». Середній заробіток працівників міністерств збільшується удвічі швидше, ніж по економіці загалом — повідомляє «Жечпосполіта». Лідерами стали міністерство культури, де зарплатню підняли аж на 45% та міністерство сільського господарства, працівники якого заробляють в середньому 7,6 тисячі злотих (19,76 тисячі гривень) на місяць. Це при тому, що загалом по міністерствах зарплатня у 2009 році зросла на 11%. Варто зауважити, що «найбіднішими» на цьому тлі видаються працівники мінфіну, де рівень оплати праці збільшився на неповні 2%.

За кількістю чиновників Польща вже майже наздогнала розвинуті країни Євросоюзу, але їхня продуктивність значно відрізняється від середнього «ККД чиновництва» в ЄС. Так, за даними Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) продуктивність праці польських чиновників впродовж останніх років знизилася на 8% на рік, тоді як у країнах ОЕСР зростала, зауважує професор Вищої торговельної школи з Варшави Кшиштоф Рибінський.

Якщо темпи зростання кількості чиновників збережуться, бюрократія «з'їсть» зекономлені завдяки замороженню зарплатні у бюджетній сфері 1,5 мільярда злотих (приблизно 500 млн. доларів) — попереджають експерти, які вважають, що без шкоди для функціонування системи можна скоротити щонайменше 10% апарату. Уряд прислухався до порад спеціалістів і розробив проект закону «Про раціоналізацію працевлаштування в органах державного управління», яким пропонується скорочення апарату міністерств, урядових агентств, воєводських (обласних) адміністрацій, податкової, Державного пенсійного фонду, Національного фонду охорони здоров'я, Національного фонду охорони довкілля, Каси селянського соціального страхування, Державного фонду реабілітації неповносправних осіб. Проект передбачає скорочення у 2011 році кожного 10 чиновника, що має дати близько 1 мільярда злотих економії державних коштів на рік.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.
Варшава.

Прокуратура Алушти (Автономна Республіка Крим) порушила кримінальну справу за фактом незаконного відчуження земельної ділянки 17,9 га вартістю 28,2 млн. грн., що належить держпідприємству «Малоріченське» (НВАО «Масандра»), *повідомила прес-служба Генеральної прокуратури України*

МінЖКГ України веде переговори з іноземними інвесторами про залучення коштів для утеплення житлових будинків в Україні, *повідомив заступник міністра з питань житлово-комунального господарства України Віталій Шаповаленко*

У НОМЕР

► ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ

Відновили приміський потяг Херсон—Нововесела

Рік мешканці віддалених Горностаївського, Іванівського та Верхньорогачицького районів добувалися відновлення руху приміського потяга Херсон—Нововесела. Цей маршрут за помірну плату забезпечував надійне сполучення провінції з «великою землею». Та адміністрація Укрзалізниці не чула голосів ні депутатів, ні виборців. Пояснення одне: щороку маршрут завдавав підприємству збитків майже на мільйон гривень. І от нарешті поїзд рушив! Щоправда, пасажирів губляться у здогадах: чи не передвиборний це «жест доброї волі»?

Хліб заокруглився в ціні

Сюрприз зробив своїм споживачам хлібозавод Цюрупинського товариства «СІПІ»: підприємство знизило ціну на соціальний хліб. Тепер для мешканців дев'яти районів буханець найбільш ходового товару коштує рівно дві гривні — на тридцять копійок дешевше, ніж у серпні. Чи довго протримається ціна, сказати важко.

Василь ПІДДУБНЯК.

► ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

Центр з вирощування екологічно чистих продуктів

В області відкриють Центр природного землеробства. Його місія — відродження кращих землеробських традицій в Україні, які стануть основою екологічно чистого й економічно доцільного виробництва сільгосппродукції. За словами директора центру Миколи Цикаленко, вже найближчим часом тут виростять продукти без застосування хімічних засобів, повідомляє ІА «Новий міст». Крім того, Цикаленко розраховує, що студенти, молоді вчені та випускники Аграрного університету виконуватимуть в центрі свої практичні роботи.

► ЧЕРНІГІВ

На подвір'ї «похазяйнувала» чупакабра

На вулиці Заводській обласного центру вночі, схоже, «похазяйнувала» так звана чупакабра. На одному з подвір'їв вона проникнула у добре закрите клітку із кролями та вбила їх. У 13 домашніх тварин зламани хребти, випита кров. Невідомий звір залишає дедалі більше слідів на Чернігівщині. Донедавна він виходив на полювання у населених пунктах, що розташовані ближче до лісу. Цього року були зафіксовані напади на кролів у передмісті обласного центру. А тепер звір наважився зайти і у саме місто.

Сергій ПАВЛЕНКО.

► ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Трагедія на футбольному полі

Вона сталася у селищі Ворохта Яремчанської міськради. Кілька хлопчаків після занять грали у футбол на спортмайданчику поблизу школи. Один із них виліз на футбольні ворота і став гойдатися. Ворота завалилися разом з дитиною. Верхня металева штанга вдарила семикласника по голові. Удар виявився смертельним. По дорозі до лікарні 12-річний хлопчик помер. Правоохоронні органи проводять перевірку за цим фактом, в тому числі й щодо дотримання правил техніки безпеки при встановленні футбольних воріт.

Дарина НАЗАРЧУК.

ЗИМА НА НОСІ

Столичні чиновники звітують про повну бойову готовність до зими і обіцяють у першу чергу надати тепло дитсадкам, школам і пологовим будинкам. Єдиною проблемою називають забезпечення міста блакитним паливом, споживання якого з початком опалювального сезону зросте в рази.

Сьогодні у житловому фонді столиці до холодів готуються 10947 житлових будинків, з них 8303 — комунальної власності, 926 будинків ЖБК, 298 будинків ОСББ (на самообслуговуванні), 550 відомчих, 442 інвестиційних та 428 гуртожитків.

— Підготовку до зими цього року розпочато своєчасно. Ми вже здійснили випробування практично всіх мереж, у 90% з них вже запущено воду. У разі потреби 1 жовтня навчальні та медичні заклади Києва будуть підключені до теплопостачання, — цитує прес-служба КМДА начальника Головного управління житлового господарства Володимира Стороженка, який запевняє: «До опалювального сезону готові 96% київських будинків».

Райдужним заявам головного комунальника столиці не йме віри директор «Інституту міста» Олександр Сергієнко. «І минулого року, і позаминулого у міськдержадміністрації розповідали про стовідсоткову готовність до зими, але коли вона, зрештою, прийшла, цілі райони залишали без гарячої води з ледь жевріючими батареями», — пригадує він.

Для того, щоб зустріти зиму у всеозброєнні, необхідні кошти, каже експерт, яких у столичному бюджеті і так не вистає. Більше того — над містом висить борг перед «Київенерго».

— Якщо тарифи не покривають собівартості спожитих послуг, то за законом різницю має сплатити КМДА, яка цього систематично не робить. У результаті страждають люди, яких лякають відключенням тепла, — пояснює О. Сергієнко.

За його словами, навіть якщо заборгованість погасять вчасно, різницю в тарифах все одно треба буде перекрити, а в бюджеті на ці потреби коштів не передбачено: «Відтак наперед можна спрогнозувати, що борг накопичуватиметься знову».

Крім того, за місяць, продовжує директор Інституту міста, кияни в повному обсязі відчують на собі зростання плати за комунальні послуги.

Мал. Олександра КУСТОВСЬКОГО.

— Тарифи вдарять по населенню, як тільки придуть платіжки за тепло. І тоді, зрозуміло, буде певна хвиля неплатежів, кияни почнуть показувати дулю комунальникам, — запевняє О. Сергієнко.

Відтак, резюмує експерт, зима у столичних мешканців видасться справді су-

ворою. Не так через погоду, як через невпевненість у тому, чи зігріються вони у своїх домівках. Адже і досі залишається невіршеною проблема зношення тепломереж, з яких майже половина потребує негайної заміни.

Наталія ОВДІЄНКО.

► ДО РЕЧІ

У школах буде тепло

Понад мільйон гривень виділено із хмельницького міського бюджету на підготовку навчальних закладів до зими. Відремонтовано понад п'ять тисяч квадратних метрів покрівель, замінено аварійні ділянки на внутрішніх водопровідних мережах та мережах опалення, перевірено та відремонтовано лічильники обліку теплової енергії та водопостачання. Завдяки акції «Подаруй вікно школі» колишні випускники, а нині — успішні підприємці, замінили в шкільних та дошкільних навчальних закладах міста близько тисячі вікон. Уперше в чотирьох навчальних закладах проведено гідрохімічну очистку внутрішніх мереж опалення із застосуванням сучасних енергозберігаючих технологій.

Ірина КОЗАК.

Вибуху в бібліотеці Вернадського не було, але люди загинули...

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Його стан оцінюється як важкий, нині потерпілий перебуває у реанімації. Щодо причини трагедії, то, припускають у МНС, нею могла стати халатність. Чоловіки, буцімто, з якихось причин не відреагували вчасно на сигнал тривоги.

За версією Міністерства з надзвичайних ситуацій, двоє штатних електриків саме працювали на 20-му поверсі будівлі бібліотеки, коли з якихось причин спрацювала система пожежної автоматики. Припускають, що трапилося це внаслідок короткого замикання.

Система, мовляв, «відчула» дим і запустила автоматичне пожежогасіння. Приміщення почало заповнюватися вогнегасною речовиною «Хладон-125». Газ фреон, що входить до її складу, почав «витіснити» кисень. Це, буцімто, і стало причиною отруєнь та в подальшому — смертей. Між тим без відповіді залишається запитання, чому чоловіки не покинули приміщення. Бо у прес-службі МНС запевняють: мовляв, перед подачею газу мала б обов'язково спрацювати звукова та світлова сигналізація. І якби на неї вчасно відреагували, могло б обійтися без жертв.

Учора бібліотека імені Вернадського відзначала своє професійне свято із зачиненими дверима та вимкненими телефонами... На дверях будівлі висів надпис: «Санітарний день». Щоправда, охочих прийти до книгозбірні було чимало. Більшість із них привело банальне бажання побувати на місці трагедії.

— Кажали, тут вибух був. А тут навіть вікна цілі, — зітхають розчаровано дівчата, обійшовши приміщення бібліотеки по периметру.

Киянка Надія Петрівна мешкає у будинку навпроти книгозбірні. Каже, вибуху не

чула. Перше, що помітила, — скупчення людей. «Не чула я нічого. Онук прибіг, кричить: в інтернеті написано «вернадку» підірвали. Я одразу до сусідки подзвонила, вона в цій бібліотеці працює. Та слухавку не взяла. Вибігла на вулицю — стоїть бібліотека... Тільки людей повно». Сусідка Надії Петрівни, яка працює в бібліотеці, потім розповідала, що спочатку в них зникло світло, потім з'явилось, і почало дуже смердіти. Усі, мовляв, одразу вибігли назовні, хто в чому був. Чому цього не зробили електрики, — невідомо.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

ФОТОФАКТ

Учасники громадської акції проти нецивілізованих дій СБУ «Чи збирає СБУ про мене інформацію?» у Києві.

Фото Олександра СИНІЦЬУНАНА.

У відстрілюванні червонокнижних птахів винних... немає

Про затримання прикордонною службою трьох браконьєрів, котрі підстрілили тридцять морських качок-гаг, які живуть на території Кінбурнської коси, «Голос України» вже повідомляв. Більше того, прикордонники поспішили повідомити: порушено кримінальну справу, накладено штраф. На жаль, поквапилися.

Перевірка дільничного інспектора Очаківської міської міліції старшого лейтенанта Волкова несподівано завершилася постановою про відмову в порушенні кримінальної справи. У документі сказано: під час перевірки встановити осіб, які незаконно полювали на червонокнижних птахів, «виявилося неможливо». То кого ж переслідували й затримували працівники регіонального ландшафтного парку «Кінбурнська коса» разом із прикордонниками?

У постанові зазначено: затримані — головний спеціаліст-держінспектор з охорони навколишнього природного середовища Чорного моря, інспектор і «позаштатник», у човні яких виявлено рідкісних птахів, буцімто здійснювали позапланову перевірку, у процесі якої натрапили на човен без розпізнавальних знаків. Вони стали її переслідувати, але коли наздогнали, браконьєри устигли втекти. Тому переслідувачі нібито переключили птахів у свій човен і взяли курс на Очаків, де їх затримали працівники держохорони.

Відмова у порушенні кримінальної справи обурює працівників «Кінбурнської коси», які переслідували човен уздовж берегової лінії. Вони стверджують: ніякого «іншого» човна не було.

Галина ПОРФИР'ЄВА.

Миколаївська область.

«Полуничка» від кібер-хулігана

СБУ припинила діяльність зловмисника, який незаконно використовував чужі установчі дані, щоб безплатно користуватися інтернетом. Від дій «умільця» постраждало більш як 20 абонентів мережі.

Хлопець виклав у мережі програму, за допомогою якої можна одержати будь-яку інформацію, що зберігається в чужому комп'ютері. Не позбавлений дотепності хлопець

вигадав такий хід: він відкрив її для доступу під назвами: «Порно.ехе», «Суперпорно.ехе». Принада подіяла. Замість «полунички» цікаві одержали непрацюючий інтернет, а кіберхуліган — можливість за їхній рахунок безплатно користуватися мережею. Стосовно хлопця порушено кримінальну справу.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

ФОТОФАКТ

Фото Миколи М'ЯКИШКОВА (Укрінформ).

У Дніпропетровську до Всеукраїнського дня бібліотек відкрили електронний читальний зал — першими відвідувачами були студенти й старшокласники.

ДО РЕЧІ

У Великобританії вчора заарештували хакерів, яких підозрюють у крадіжці мільйонів фунтів стерлінгів з банківських рахунків. Арештовані — вихідці з України, Латвії, Грузії, Білорусі й Естонії, повідомляє ІТАР-ТАКС. Поки що вдалося встановити факт крадіжки 6 млн. фунтів стерлінгів (близько 9 млн. доларів). Однак загальна сума вкраденого, на думку слідчих, набагато більша.

Вісьмом затриманим висунуто обвинувачення в змові з метою шахрайства й відмиванні грошей, двома — лише обвинувачення в шахрайській змові. Вони залишаються під вартою і вчора вперше постали перед судом у Лондоні. Ще дев'ять осіб заарештовано у тій само справі, але відпущено під заставу. Вік затриманих — від 23 до 34 років.

Могли бути й жертви

На шахті «Молодогвардійська» ВАТ «Краснодонвугілля» виявлено порушення, що могло призвести до техногенної катастрофи.

При перевірці працівники теруправління Держгірпромнагляду по Луганській області звернули увагу на порушення техніки безпеки під час проведення гірничої виробки прохідницьким комбайном КСП-32. Виробка пе-

ребує в зоні, небезпечній викидами метану, вугілля й породи, і невиконання комплексу заходів боротьби із цими викидами могло призвести до людських жертв. Проведення виробки було припинено до усунення виявлених порушень, а головного інженера шахти притягнуто до адміністративної відповідальності.

Вл. інф.

Кінний похід очолив віце-мер Вільнюса

40-денний кінний перехід з Литви до України через територію Республіки Білорусь розпочали у місті Тракай (Литва) та завершать 18 жовтня в Очаківі. Захід відбувається у рамках розвитку українсько-литовсько-білоруського співробітництва щодо вивчення та популяризації спільної культурної спадщини Великого Князівства Литовського. У складі експедиції — 10 вершників та шість автомобілів, які забезпечують супровід делегації. Очолює похід Гінтаутас Бабравічюс — віце-мер Вільнюса.

Віра ШПИЛЬОВА.

Споживчий кошик для малозабезпечених

Віднедавна малозабезпечені черкашани купують продукти першої потреби за зниженими цінами.

У соціальній програмі «Споживчий кошик», ініційованій головою ОДА Сергієм Тулубом, беруть участь акціонерні товариства «Черкасихліб», «Юрія», птахофабрика «Перше Травня», ТОВ «Черкаська продовольча компанія», торговельна мережа «Гранд-Маркет». У магазинах цієї мережі

малозабезпечені громадяни купують товари на 30 відсотків дешевше, ніж в інших крамницях. Зокрема, хліб, борошно, молочні продукти, м'ясо, варену ковбасу, яйця.

Наразі соціальна програма поширюється в усіх районах області, і до неї залучаються нові виробники харчових продуктів і торговельні мережі.

Лілія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

ФОТОФАКТ

Фото Олексія СУВІРОВА (УНАН).

Робітники відвантажують морську сіль на родовищі озера Сасик-Сиваш біля Євпаторії.

ФОТОФАКТ

Генерал у відставці Альберт Диченко (у центрі) та подружжя — полковник у відставці Борис Логвинов та Валентина Федорова — беруть участь у Всеукраїнському форумі ветеранів, який вчора відкрився у Києві.

ВІСТІ З ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Реконструювали садочок завдяки ООН, громаді та владі

У селі Таурів Козівського району відкрито дитячий садочок «Вишиванка». Його реконструйовано у рамках проекту «Міжнародний розвиток, орієнтований на громаду» за кошти ЄС, ПРООН в Україні, обласного і районного бюджетів та мешканців села. Тепер маллята мають чудовий садочок.

Усього в області затверджено до впровадження 63 мікропроекти на суму майже 10 мільйонів гривень. Це утеплення шкіл, будинків культури, фельдшерсько-акушерських пунктів, добудова і реконструкція соціально-культурних об'єктів, прокладання водогонів, придбання шкільних автобусів.

«Урок» виявив 159 дітей, не охоплених навчанням

Під час першого етапу рейду «Урок» в області виявлено 159 дітей шкільного віку, які не приступили до навчання. Після з'ясування причин, матеріальної, фінансової та гуманітарної допомоги майже всі діти почали вчитися. Хто — в школі, хто в ПТУ, а когось довелося оформити у притулок.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Працівники служби автодоріг Буковини вкрали 3,5 мільйона гривень

Чернівецька обласна прокуратура порушила кримінальну справу за фактом службового підроблення та використання коштів в особливі великих розмірах усупереч їхньому цільовому призначенню. Співробітники служби автодоріг в області у 2008—2009 роках внесли до офіційних документів

завідомо неправдиві відомості та використали 3 мільйони 492 тисячі бюджетних коштів на погашення кредиторської заборгованості перед підрядними організаціями за ремонтно-будівельні роботи на об'єктах, що насправді не постраждали від стихії.

Сергій СУЛИМА.

У НОМЕР

► КРИМ

Курортники принесли місцевим бюджетам більше мільярда

За курортний сезон (травень—серпень) податкові органи Криму зібрали в державний бюджет України майже 700 млн. грн. Крім того, за інформацією податківців, у місцеві бюджети надійшло 1 мільярд 140 мільйонів гривень. Нагадаємо, Мінкурортів повідомило, що цього року в Криму відпочило майже 5,5 мільйона осіб. Цікаво, що майже половина з них приїхали в регіон на автомобілях, повідомляють «Новости Крыма».

► ЗАПОРІЖЖЯ

На «Іскрі» — новий директор

Казенне підприємство «Науково-виробниче об'єднання «Іскра» очолив директор «Зеленодольських теплових мереж» Апостолівського району Дніпропетровської області Анатолій Штакельберг. Колишнього директора Ігоря Пресняка переведено на посаду радника директора. Схоже, вже напрацьована у Запоріжжі схема працює і далі. Все, що тут належить державі, стає головним боєм керівництва всіх рівнів: заборгованість із зарплат чи із плати за електроенергію, медсанчастини, що перебувають у заставі в банках тощо. А основний метод створення подібних проблем — директорська чехарда. Саме за її допомоги, наприклад, остаточно доведено до ручки колись надпотужне підприємство з виробництва засобів мобільного зв'язку ВО «Радіоприлад». Тому звичні до таких справ запоріжці здогадуються, чим усе закінчиться і на «Іскрі».

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

► ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

Освячено храм на території слідчого ізолятора

Предстоятель Української православної церкви митрополит Володимир провів церемонію урочистого освячення храму на території ужгородського слідчого ізолятора. Храм, що носить ім'я Анастасії Узорішительниці, тут почали будувати наприкінці осені 2008 року. Фінансування здійснював Закарпатський обласний благодійний фонд «Рідний край», за кошти якого провели підготовчі роботи та звели фундамент, решту зроблено зусиллями настоятеля храму та вірних. До спорудження залучали і професіональних будівельників, і ув'язнених. Площа храму — 85 квадратних метрів, висота — 15 метрів.

Василь НИТКА.

СПОРТ

Лише результати

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий раунд. 2-й тур. 29 вересня.

Група А. «Тоттенгем» (Англія)—«Твенте» (Нідерланди). 4:1. «Інтер» (Італія)—«Вердер» (Німеччина). 4:0. «Інтер», «Тоттенгем» — по 4 очка, «Твенте», «Вердер» — по 1.

Група В. «Хапоель» (Ізраїль, Тель-Авів)—«Ліон» (Франція). 1:3. «Шальке-04» (Німеччина)—«Бенфіка» (Португалія). 2:0. «Ліон» — 6, «Шальке-04», «Бенфіка» — по 3, «Хапоель» — 0.

Група С. «Валенсія» (Іспанія)—«Манчестер Юнайтед» (Англія). 0:1. «Рейнджерс» (Шотландія)—«Бурсаспор» (Туреччина). 1:0. «Манчестер Юнайтед», «Рейнджерс» — по 4, «Валенсія» — 3, «Бурсаспор» — 0.

Група D. «Рубін» (Росія)—«Барселона» (Іспанія). 1:1. «Панатінаїкос» (Греція)—«Копенгаген» (Данія). 0:2. «Копенгаген» — 6, «Барселона» — 4, «Рубін» — 1, «Панатінаїкос» — 0.

Пам'ятні
миттєвості епохи

У сучасному книжковому потоці, позначеному духовною бідністю, найкомфортніше почуває себе той, хто має певні епістолярні амбіції, відповідні кошти на літературні вправи та енергійних помічників — безіменних платних реалізаторів різних проектів. Тому критичне око вдумливого читача ковзає пишними виданнями нардепів і генералів, багатого бізнесового люду, чий всесвіт крутиться навколо власного еґо.

Щось подібне сплигло попервах на думку і при знайомстві з новинками тричі народного високосадовця зі спорідненого мені цеху — Віталія Шевченка. Але заглиблення у книгу розвіяло перші враження.

Його автобіографічна повість «Спіраль» вихопила з історії дві події: терористичні атаки на «близнюків» у США 11 вересня 2001 року та катастрофу у жовтні того ж року над Чорним морем — аварію «Ту-154» російської авіакомпанії «Сибір», свідком якої та можливою жертвою був сам автор.

Як запевняють видавці, у цьому химерному за формою творі, де відомі усьому світу трагічні події обросли несподіваними подробицями, немає жодного вигаданого прізвища. Я беру реальні факти, теж почерпнуті з документів, а не вигадані автором. Тож все це читається із цікавістю. І цінне повчальними висновками. Хоча значно ґрунтовніші вони щодо загибелі «близнюків». А от історія з російським літаком настановує на думку, що автор повністю на боці офіційної версії: «Ту-154» збила українська ракета. Хоча в ті роки «гуляла» думка: трагедія над Чорним морем за своїм сценарієм близь-

ка до американської. Адже уламки літака, сумно говорив тодішній командувач ППО України В. Ткачов, але це, на жаль, не потрапило до книжки, свідчать про внутрішній вибух у літаку... Подейкували: комусь дуже хотілося зґаньбити Україну...

Наступна новинка Віталія Шевченка — фотоальбом «До волі! Народження Руху». Його видано до 20-річчя цієї організації. У книзі зібрано світлини з установчого з'їзду Руху, що відбувся 7—9 вересня 1989 року в Києві і став важливими етапом громадянської активності українського народу, спрямованої на повалення комуністичного режиму та утворення суверенної Української держави.

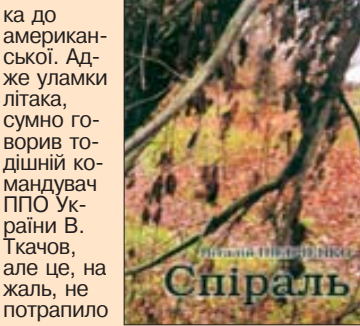
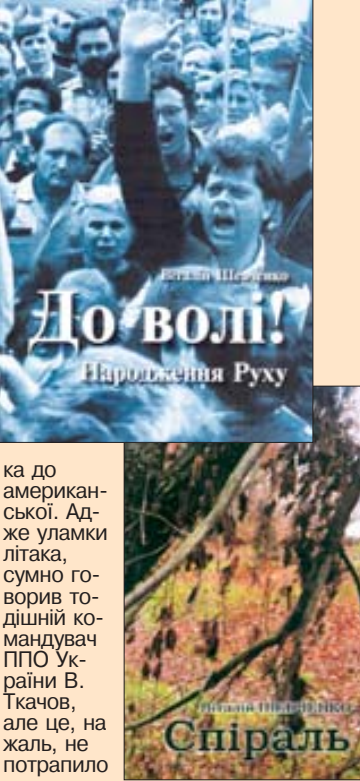
Вдивляюся в натхненні обличчя тодішніх активістів Руху, зафіксовану тодішню атмосферу розбуханої столиці, свідком якої був і сам. Як прекрасні та рішучі помисли володіли тоді нашими душами. Як хотілося йти за цими вожаками вперед і творити вільну й щасливу Україну. Охоплюеш подумки зроблене Рухом за 20 років і доходиш невеселих висновків з цього новітнього уроку історії.

Вириться: альбом робився не заради ностальгічних настроїв. Як слушно зауважив у передмові до видання голова Української народної партії Юрій Костенко, «ми сприймаємо Рух не лише як яскраву й невід'ємну сторінку національної історії, а й як урок на майбутнє».

Фотоальбом нагадує і спонукає до роздумів. До повсякденної важкої державотворчої роботи, в якій заклічне слово має відтворюватися добрими справами на благо рідної землі і свого народу.

І, нарешті, про маленьку деталь. У цих історичних світлин, що прикрасили фотоальбом, були реальні автори. На жаль, їх чомусь не названо у виданні.

Микола МАХІНЧУК.

За сприяння обласної влади Сумщини у стінах облдержадміністрації відкрито міжнародний форум «Мистецька освіта-2010», повідомила прес-служба Сумської ОДА

Україна та Білорусь мають намір об'єднати зусилля у створенні спільних кінопроектів, повідомив заступник міністра культури і туризму України Тимофій КОХАН

«Вистава світла, щаслива, з позитивним зарядом енергії»

ТЕАТР

Прем'єрною музичною комедією «Наталка Полтавка» відкрив 72-й театральний сезон Івано-Франківський академічний обласний музично-драматичний театр імені І. Франка. «Ми обрали для старту саме цей твір, бо це світла, щаслива вистава, дуже українська, з позитивним зарядом енергії», — підкреслив на прес-конференції директор театру заслужений артист України Ростислав Держипільський.

У творчому доробку цього колективу — 16 вистав, нових або відроджених. Це — комедії, трагедії, сучасні драми, казки. А найближчою прем'єрою стане «Поминальна молитва» за п'єсою Горіна у постановці київського режисера Миколи Яремків, в якій задіяна майже вся трупа. «У цьому сезоні ми зробимо наголос на пошуку нових режисерів, причому не так у столиці, як у регіонах, — поділився планами Ростислав Держипільський. — Хочемо запросити до співпраці режисерів В'ячеслава Жилу з Тернополя, Романа Валька зі Львова, Євгена Курмана з Києва, Сергія Кузика з Чернігова, чий вистави набули широкого розголосу у театральному світі». Сам Ростислав Держипільський має намір поставити у цьому сезоні шекспірівську трагедію «Ромео і Джульєтта».

Щодо оцінки минулого театрального сезону, то він був більш ніж успішним. Театр почав багато гастролювати, брати активну участь у фестивальному житті. Випущено сім прем'єр, з яких найвідоміші — «Солодка Даруся» і «Нація» за однойменними творами відомої української письменниці Марії Матіос (режисер Ростислав Держипільський). Встановлено своєрідний рекорд з продажу білетів у день вистави — 600! Що свідчить: ходити до театру в Івано-Франківську стає модно та престижно.

Театр активно гастролює. Приміром, його колектив брав участь у престижному «Гогольфесті» у Києві, презентував «Солодку Дарусю» і «Націю» у Львові — на книжковому форумі видавців. Фахівці вважають, що колектив франківців працює як європейський театр. Російські критики запрошують до Москви, бо там таких вистав немає. А самих акторів і режисера ті-

фото автора.

шить те, що мало не вперше спостерігається давно небачене: подивитися на їхні вистави приїжджають глядачі з інших регіонів. Навіть заздалегідь бронюють квитки!

У цьому сезоні чи не найвідповідальнішою подією буде показ «Солодкої Дарусі» у польських містах Перемишлі та Жешуві. Гастролю відбуватимуться у межах міжнародного українсько-польсько-словацького проекту «Підкарпатський трикутник театрів». Він сприятиме презентації драматургії і вистав, відновленню контактів, відродженню співпраці між театрами сусідніх країн. Ініціатором проекту став театр імені Ванди Семашкової у Жешуві. Делегація від нього вже відвідала івано-франківський театр, де переглянула виставу «Солодка Даруся». У театральній газеті «3-за лаштунків» гості написали, що отримали «величезне враження від найвищого рівня

акторського мистецтва її виконавців», а саму виставу назвали «дуже зворушливою». Власне, її презентація у Жешуві та Перемишлі і має стати початком «відновленої співпраці» між обома театрами. Презентація також буде поєднана з представленням книги Марії Матіос, на основі котрої і поставлено виставу. А наступним етапом міжнародної співпраці стане фестиваль «Театральна весна партнерських міст Жешува», який відбудеться у травні 2011. Столиця Підкарпаття Жешув співпрацює з десятима партнерськими містами із семи країн. Івано-Франківськ — одне з них. Тож обласний театр знову має нагоду змусити про себе заговорити.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

На знімку: сцена з вистави «Солодка Даруся».

«Живе в Луганську король мармуру...»

Цього разу луганський скульптор Микола Шматько шокував усіх. Коли на презентації для журналістів він зняв покривало зі своєї нової роботи, присутні не змогли стримати своїх емоцій: «Який жах!...» Дивуватися справді було чому. Замість традиційної скульптури з білого мармуру, що, як правило, викликала позитивні емоції, перед присутніми з'явилася робота, яка не відповідає ні стилю, ні традиції, ні майстерності Миколи Шматька.

По-перше, вона була зроблена із бронзи. А по-друге, замість жіночої краси автор показав потворність. Треба зазначити, що перед тим, як представити свій останній витвір під назвою «Український потен-

фото В'ячеслава ГУСАКОВА.

ціал», Шматько довго тримав інтригу. Спочатку розповів про свою нещодавню поїздку по Україні й поділився тим, якою побачив країну і які почуття, думки, переживання захотів передати за допомогою своєї нової роботи. Україну він зобразив у вигляді виснаженої вагітної жінки, що тримає на повідку собаку, яка гризе кістку. «Так, такий він, український потенціал, — жінка, що зостарилася, а розродитися не може, ніяк не може народити щось нове, — коментував скульптор і, побачивши здивування на обличчях людей, трохи ображено додав: — Адже я життя вам показую! Собака біля її ніг — це український народ, а кістка — субсидії, які обіцяють йому неголодне життя».

Трьохсоткілограмову статую скульптор розмістив на тлі своїх старих робіт, які зображують колишніх і нинішніх керівників країни: «От — Україна й ті, хто довів її до такого стану».

Відверто кажучи, «Український потенціал» гірко розчарував. Даремно, звичайно, Шматько захопився політикою. Не його це справа. Адже життя давно вже довело просту істину: там, де починається політика, закінчується мистецтво. Микола Шматько завжди відрізнявся підвищеною працездатністю. Його творча енергія вирує, а плани й задуми настільки захоплюючі, переконливі й реальні, що навіть їхня грандіозність не залишає сумнівів у їхньому здійсненні. Тому від скульптора завжди очікуєш якоїсь масштабної роботи, що приверне до себе увагу не тільки шанувальників його творчості.

Шматько справді талановита людина, але поки що не знайшов визнання в країні через свій непростий характер. «Український потенціал» з'явився з двох причин. По-перше, на даному відрізку свого творчого життя скульптор захопився, а точніше сказати, змушений виражати соціальний протест, тому що в матеріальному плані його великій родині живеться зовсім не просто. З цього походить і друга причина — у майстра немає матеріалу для роботи. У Шматька немає мармуру, йому нема з чого робити красу! Тільки мармур податливий у його руках, і тут він справді король. Інші матеріали — гіпс, бронза тощо — не його стихія. З цієї причини останні роботи сприймаються через силу. «Український потенціал» — це соціальний протест, виражений по-шматьковськи з великим гротеском і глибокою алегорією.

Останній раз Микола Шматько купив мармур три роки тому. Те, що залишилося від декількох виконаних робіт, вирішив віддати молодшому сину. Рафаель подає великі надії як скульптор. У нього вже є кілька мармурових статуй, основною темою яких стала жіноча краса «по-шматьковськи». Три молоді грації, яких Рафаель висікає із цільного шматка мармуру, навіть на завершеному етапі дають право стверджувати, що робота буде дуже гарною. Був би мармур, старший Шматько, найімовірніше, теж здійснював би один із своїх численних і, як завжди, грандіозних задумів. Але оскільки цього позбавлений, він витрачає сили на політику. Його соціальні протести у вигляді скульптур та інсталяцій, на жаль, не мають великого резонансу. Шматько розуміє це й, швидше за все, звертається до них із простішої причини: нагадати про себе, привернути увагу громадськості до того, що «живе в Луганську король мармуру, який нікому не потрібен».

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

На знімку: Микола Шматько презентує «Український потенціал».

ЖОВТЕНЬ

Фото Тетяни ЛАСОВОЇ.

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30		4	5	6	7	8	9	10

Тут навчають мислити стратегічно

Є така спеціальність — державне управління у сфері національної безпеки

Головне завдання держави — забезпечення національної безпеки. При цьому ефективність державного управління, якщо його розглядати в контексті практичної реалізації державних пріоритетів у сфері національної безпеки, на думку президента Національної академії державного управління при Президентові України Юрія Ковбасюка, значною мірою визначається професіоналізмом і відповідальністю посадовців. Цей професіоналізм обумовлений безперервним підвищенням кваліфікації державних службовців та якістю експертно-аналітичного супроводження прийняття державно-управлінських рішень. «Не викликає сумніву, що виконання завдань державної політики національної безпеки потребує відповідного інтелектуально-кадрового забезпечення, — зазначає Юрій Ковбасюк. — Саме підготовкою кадрів для органів державної влади, які опікуються цими питаннями, займається кафедра національної безпеки Національної академії державного управління при Президентові України. Днями вона відзначила свій десятирічний ювілей».

Випускники академії, які успішно її закінчують за спеціальністю «Державне управління у сфері національної безпеки», є достойними претендентами на заміщення посад І—ІV категорії в адміністрації Президента України, секретаріатах Кабінету Міністрів та Верховної Ради України, центральних органах виконавчої влади, Національному інституті стратегічних досліджень, обласних державних адміністраціях та інших установах і закладах, діяльність яких пов'язана із забезпеченням національної безпеки.

Який зміст вкладається в поняття «національна безпека» і що треба знати й уміти, щоб стати фахівцем у сфері державного управління національною безпекою, «Голос України» запитав у завідувача кафедри національної безпеки Національної академії державного управління при Президентові України, доктора наук із державного управління, професора **Григорія СИТНИКА (на знімку)**.

— Перед кожною країною, яка стає суверенною, передусім постає проблема забезпечення безпеки своїх громадян, суспільства й держави. Це завдання номер один.

Певною мірою можна стверджувати, що страх перед загрозами, фізичними чи духовними — головний чинник, який цивілізував людину. Людина шукає в суспільстві захисту: в роду, племені, нації, і, за великим рахунком, у незалежній державі. Бо це той політичний інститут, який на сьогодні є головним інструментом і гарантом забезпечення безпеки нації. Ми, громадяни, оцінюємо діяльність органів державної влади переважно за тим, як вони забезпечують нам безпеку і наскільки комфортно ми відчуваємося в суспільстві: якими вулицями ходимо, як можемо захищати свої права й свободи, чи тепло нам у квартирі... І, за великим рахунком, пересічному громадянину все одно, до яких колективних систем належить держава, з якою країною вступає в

ті чи інші союзницькі взаємовідносини тощо. Для людини головне — належний рівень її безпеки: економічної, політичної, духовної.

З огляду на це, розв'язання комплексної проблеми забезпечення національної безпеки має стати для українського суспільства та політичного керівництва глобальною метою загальнонаціонального масштабу, вважає співрозмовник. І навряд чи цей процес може бути забезпечений лише збільшенням виробництва, образно кажучи, «чавуну і сталі на душу населення у країні». Підвищення ефективності виробництва, зростання ВВП, вирішення проблемних питань у соціально-економічній сфері є необхідною, але недостатньою умовою забезпечення безпеки як суспільства, так і кожного громадянина України. Гарантією забезпечення прийнятного рівня зазначеної безпеки (задоволення потреб прогресивного розвитку суспільства в різних сферах його життєдіяльності: гуманітарній, економічній, політичній, соціальній, які уособлюються як національні інтереси) є формування адекватної наявним та очікуваним загрозам системи управління у сфері національної безпеки. При цьому принципово важливим є те, що створення необхідних умов, зокрема для забезпечення прогресивного соціально-економічного розвитку та формування й ефективного функціонування зазначеної системи мають відбуватися одночасно.

На думку Григорія Ситника, результати структурно-функціонального аналізу сектору безпеки, системи управління у сфері національної безпеки України (її політичної, адміністративної та військово-політичної), стану справ щодо стратегічного планування породжують чимало запитань і вимагають невідкладних системних рішень. Так, вертикаль виконавчої гілки влади щодо управління в цій сфері є фактично роздвоєною (ре-

зультат прийняття конституційних змін у 2005 році). Нарікає фахівець і на те, що чинну Стратегію національної безпеки України затверджено лише в 2007 році, через 16 років після проголошення незалежності країни...

— Та найскладнішим питанням є те, що в політичній, економічній, інтелектуальній еліт України до недавнього часу не було або чіткого стратегічного та консолідованого бачення майбутнього держави, або шляхів і способів його досягнення, а відтак і сутнісного розуміння процесів, які відбуваються в Україні та навколо неї. Тому на передньому плані було зосереджено передусім тактичне управління й поточні завдання, а стратегічне управління нехтувалося. Певною мірою змінити ситуацію на краще могли б конкретні кроки стосовно реалізації затвердженої у 2007 році Стратегії національної безпеки, але, на жаль, цього не сталося, — вважає співрозмовник.

Водночас варто зазначити, що сьогодні в керівництва держави є розуміння необхідності істотно поліпшити ситуацію, яка склалася у сфері стратегічного планування забезпечення національної безпеки, зокрема, здійснюються кроки щодо вдосконалення чинного законодавства, завершується розробка проекту Военної доктрини, за розпорядженням секретаря РНБО України створено постійно діючу міжвідомчу робочу групу «зі стратегічного аналізу проблем національної безпеки», продовжує Григорій Ситник.

Та кардинально виправити ситуацію здатні лише професійно підготовлені управлінські кадри, які вміють стратегічно мислити та аналізувати. Для фахівців, робота яких пов'язана з експертно-аналітичною, консультативно-дорадчою чи

організаційно-розпорядчою діяльністю у сфері забезпечення національної безпеки, потрібне глибоке розуміння процесів, що відбуваються в суспільстві, знання основ теорії національної безпеки та державного управління, проблем науково-технічного прогресу і його соціальних наслідків, уміння оперативного приймати управлінські рішення. Водночас складність і неординарність завдань, що стоять перед управлінськими структурами сектору безпеки, постійно підвищують рівень вимог не тільки до таких рис державного службовця, як професіоналізм, компетентність, ділова ефективність, а й його моральної позиції, відповідальності за долю країни.

Виходячи із зазначених потреб, Національна академія державного управління при Президентові України з 2008 року готує фахівців за спеціальністю «Державне управління у сфері національної безпеки» з освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки «магістр». Слухачам викладають, зокрема, такі дисципліни, як політика та управління, концептуальні та організаційно-правові засади національної безпеки, геополітичний аналіз та прогнозування, методи державного реагування на загрози національній безпеці України, державне управління в умовах надзвичайних ситуацій, державна політика забезпечення обороноздатності України, інформаційне забезпечення політики національної безпеки.

Окрім того, слухачі самостійно обирають дисципліни спеціалізації, серед яких: державне управління забезпеченням економічної безпеки, стратегії забезпечення соціальної та гуманітарної безпеки, державна політика забезпечення екологічної безпеки та низка інших.

— Динамічність світових процесів, наростання глобальних загроз, їх довготривалий, комплексний характер та значна невизначеність щодо джерел, наслідків і можливих механізмів їх виявлення та нейтралізації висувають дедалі жорсткіші вимоги до якості управління у сфері національної безпеки, — підсумовує Григорій Ситник. — Система забезпечення національної безпеки має бути здатна постійно трансформувати характер та спрямованість своїх дій, випереджаючи чинном адаптуючись до сучасних вимог щодо реалізації національних інтересів. І наділиті цими якостями зазначену систему значною мірою здатні фахівці, які отримають спеціальність «Державне управління у сфері національної безпеки» з освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки «магістр».

Головною вулицею з... трубадурами!

Традиційно з Францією асоціюються Ейфелева вежа, Лувр, Єлисейські поля... Проте відчуті історичну сутність цієї країни, як і будь-якої іншої, безумовно, можна лише у провінції. Більше того, і в наш час там можна поринути в реальну атмосферу французького середньовіччя... якщо потрапити на міжнародний фестиваль мистецтва трубадурів та сальтамбанків.

Невеличке французьке місто Сувінї розташоване за 350 кілометрів на південь від Парижа. Сувінї, а також сусідні Мулен та Бурбон-Аршамбо створюють трикутник, пов'язаний з витоками старовинного роду Бурбонів. Після Великої французької революції про ці джерела в Сувінї нагадувала тільки церква святих Петра і Павла. В наш часи, у 1991 році, після кількасотрічної перерви, там знову з'явилися ченці...

Церква відома успальницями двох святих — Майоля та Одіюна. Це реальні особи, колишні абати, які жили у X та XI століттях. Так сталося, що саме в цій церкві в різні часи Майоль та Одіон провели свої останні дні, а після їхньої кончини відбувалися різні чудотворні діїства. Абатів зарахували до лику святих, а їхні останки і нині покоються у храмі.

Ці історичні факти, зафіксовані і збережені для нащадків у монастирських хроніках, підводять нас до основної події, яка, власне, і була приводом для відвідання невеличкого (усього з двома тисячами населення) містечка Сувінї. Тут протягом 17 років постійно проводиться Міжнародний фестиваль середньовічного мистецтва трубадурів і сальтамбанків.

Трубадури і сальтамбанки, хто вони?

Про трубадурів ми знаємо, що це — мандрівні середньовічні поети-музиканти, за походженням з Провансу. В своїх піснях вони оспівували переважно лицарські доблесті і кохання. Слово «сальтамбанк» у буквальному перекладі означає — «той, хто не сидить на одному місці». Це циркачі — акробати, дресирувальники, жон-

глері, які мандрували містами разом з трубадурами, заробляючи собі на життя.

У Сувінї ми поринаємо в реальну атмосферу середньовічного діїства. Будинки XIV—XV століть, складені з древніх вулканічних порід каменю, в яких і зараз живуть мешканці міста, стоптані сторіччями сходи говорять про давню історію міста. Гості та учасники фестивалю, одягнені у старовинні костюми, неквапливо гуляють вулицями. Тут можна побачити і цілі родини з дітьми, і закохані парочки, і, звичайно ж, артистів, які цього року приїхали з Бельгії, Німеччини, Італії, Іспанії, Швеції. В останні роки фестиваль набув такої популярності, що, як писали місцеві газети, зараз кількості відвідувачів сягає близько 40 тисяч: по 20 гостей на кожного мешканця міста! Окрім виступів старовинних музичних ансамблів, відбуваються театралізовані вистави дресирувальників з ведмедями, вовками, вершників із соколами. Ідучи центральною вулицею, можна привітатися і сфотографуватися з казковими ельфами, середньовічними хрестоносцями, вельможами та простолюдинами. Артисти на ходулях розважають глядачів театралізованими сценками, вуличні гімнасти виконують карколомні трюки...

Окрім представників мистецьких професій, на вулицях Сувінї можна зустріти карбувальника монет, різьбяр по мармуру, склодува. У невеличкій печі, яку на очах у публіки склав пічник, смажать різні страви і тут же їх продають. У наметах торгують виробами з грубої шкіри, старовинними музичними інструментами, біжутерією, парфумами, винами, виготов-

леними за середньовічними рецептами, напоями, настоянами на травах і квітах. За повір'ям, такі настойки додавали воїнам сил і лікували в походах від усіх хвороб. І всюди — гамір, сміх, звучання старовинних мелодій, смачний запах середньовічних страв, які готуються на вогнищах просто неба. Запам'яталося також невеличке кафе-кондитерська, хазяїн якої пан Жерар частує фантастичними на смак, виготовленими власноруч тістечками.

Головне — створити імідж

— Метою фестивалю було познайомити і французів, і гостей з-за кордону з нашою історичною спадщиною, — каже постійний режисер усіх 17-ти фестивалів, що проводяться у Сувінї, пан Франсуа Буршекс. — Сувінї розташоване у центрі Франції, а центр Франції раніше не був туристичним регіоном. Тож мусила відбуватися якась яскрава подія, і цієї подією став фестиваль середньовічного мистецтва трубадурів і сальтамбанків. Ми зрозуміли (і практика це підтвердила), що наша ідея була правильною, тому

що цей фестиваль привернув увагу багатьох французів. Раніше вважалося, що вітку треба їхати на Середземномор'я — в Ніццу, в Канны, а центральна частина країни залишалася поза увагою основної маси. На шастя, у Франції є люди, для яких відпустка — це не просто лежання на пляжі під сонцем. Вони хочуть щось дізнатися про свою історію, познайомитися з цінностями своєї країни. Саме така публіка приїжджає до Сувінї.

Ідея запросити до Сувінї журналістів з України виникла у радника мерії Сувінї з питань культури пана Робера Дінота, до речі, ініціатора і першого організатора цього фестивалю. Він приймав мене і перекладача Світлану Дона у своєму старовинному будинку XIV століття.

— У 1992 році Сувінї було назване визначним історичним місцем в регіоні Аверн, — каже пан Робер. — У цьому зв'язку колишній президент Франції Валері Жискар д'Естен надав субсидії для реставрації церкви. Ми створили асоціацію «Сувінї — важлива історична пам'ятка» за метою пропаганди історії міста. Я написав книгу «Сувінї — бенедик-

тинці і Бурбони. Від святого Майоля до наших днів». Потім ми провели конференцію, пояснили, ким були ченці в Сувінї, розповіли про їхню могутність у ті часи, коли сам король дозволив їм навіть чеканити свої монети — «су». Ці монети збереглися і до сьогоднішніх днів.

І третє дітище — це фестиваль середньовічного мистецтва, — продовжує пан Робер. — Уже перший фестиваль мав великий успіх. Протягом 17 років сюди приїжджає все більше і більше людей. Тепер ми хочемо отримати статус найкрасивішого містечка Франції. У 1994 році паралельно з фестивалем ми почали створювати музей. Тобто все почалося з того, що Валері Жискар д'Естен виділив субсидії для пропаганди історії Сувінї. Колишній президент дуже любить Сувінї, навіть іноді буває на службі в нашій церкві. Іноді він також заходить до ресторану з назвою «Під липами». У нас великі проекти популяризації Сувінї, ми хочемо, щоб якомога більше людей знали це місто. Ми відреставрували собор і тепер по всій Франції проводитимемо іміджеву кампанію.

Чудова організація фестивалю переконала, що пан Робер має рацію, і в недалекому майбутньому місто справді розквітне.

На жаль, свята мають властивість закінчуватися. Хоча після європейського середньовіччя ті, хто мав змогу затриматися ще на пару тижнів, потрапили на інший фестиваль — органію музики, який щороку у вересні відбувається в Сувінї. У церкві Петра і Павла є старовинний орган, відомий тим, що його виготовив у 1783 році знаменитий майстер короля Людовіка XVI — Франсуа Кліко. У своєму первісному вигляді цей орган зберігся до наших днів, він і сьогодні чарує всіх своїм могутнім звучанням...

Повернення до історії — чудова ідея, яка останнім часом починає захоплювати й українців. І місцевим органам влади можна перейняти у європейських містечок досвід їхньої популяризації і приваблювання туристів.

Світлана АРТЕМЕНКО, журналістка Українського радіо.

Копанка — капкан для громади

Нелегальні розробки надр уже спричиняють соціальне невдоволення

Буде вугілля — убуде вода

...Побачивши групу людей, що наближа-лася, двоє молодиків покинули свою робо-ту й поспіхом, не оглядаючись, через горо-ди пішли до річки. Кажуть, що в них там човен, і якщо обстановка ускладнюється, вони пливуть собі. А обстановка справді бу-ла непроста. Мешканці села Венгерівка, прихопивши малих дітей, знову прийшли припинити будівництво міні-шахти. Мину-лого разу вони зламали встановлений тут намет, розбили тунель, розкидали будмате-ріали й пригрозили, що не дозволять буду-вати копанку, яка відбирає в них воду. Од-нак цього разу нічого трошити не стали. Схоже, люди просто оторопіли від побаче-ного. Буквально за чотири дні будівництво не тільки не зупинили, а навпаки — розгор-нули його з розмахом. Щоб усе златати, те-пер потрібна техніка. Та й настроїв людей уже був інший. Знову «розбомбити» май-данчик вони вже побоювалися, зрозумівши, що поступаються силою «господарям». Ще двоє молодих чоловіків навіть тікати не ста-ли. Один із них холоднокровно знімав непер-шених гостей на камеру, а другий «давав відповідь» цікавим.

— А чого нам багаті? Ми просто робіт-ники. Ваші запитання не до мене. Я за про-фесією — екскаваторник. І де я повинен працювати? В Антрацитівському міськводо-каналі за тисячу двісті гривень на місяць? Або водієм за вісімсот гривень? Тут гарні заробітки, а в мене є родина. Ви ж не буде-те її годувати, — звертається він до жінок із дітьми на руках.

Логіка, звісно, залізна, але вона пробле-ми не вирішує. Майбутня копанка, яка, треба думати, приступить до розробки вуг-ільного пласту вже за тиждень-два, вирос-ла за селищем Венгерівка просто серед го-родів із кукурудзою. Причому вугільних розробок у цьому місці одразу дві. Біля од-нієї вже й «човен» лежить для вугілля, і міс-це для лебідки визначено, а інша, розташо-вана буквально за 500—600 метрів, перебу-ває в стадії виритого котловану. Обізнані кажуть, що копанки стоять просто на водо-носному полі зі свердловиною, від якої живляться одразу кілька селищ. Крім Вен-герівки, наприклад, Михайлівка та інші. За розповідями мешканців, в останні роки во-ди стає дедалі менше, щомісяця вона йде дедалі глибше, і в середньому вже відступи-ла десь на п'ятнадцять метрів. Люди не ви-лючають, що після того, як у цьому районі почнеться розробка вугілля, вода зникне, бо буде зруйноване її природне джерело. «Ра-ніше, — скажуть жінки, — води було вдосталь, після зміни наші шахтарі милися просто під струменем, а тепер біжить із ко-лонки тонкою струминкою, і за день шо-найбільше літрів десяти можна набрати».

— І взагалі раніше й Михайлівка, і Вен-герівка були квітучими селищами, — розпо-відають жителі. — А як закрили шахти, а потім завод, ми залишилися нікому не по-трібні. Тепер у нас останнє — воду заберуть, і тоді сміливо можна писати на вказівнику не «Михайлівка», а «Цвинтар».

Люди налаштовані войовничо. Якщо влада не допоможе, обіцяють вони, «вийде-мо й перекриємо дорогу, ляжемо під коле-са, але копанці тут не бути!» Правду сказа-ти, представник хазяїна цієї вуглерозробки на зустрічі з населенням обіцяв зробити во-допровід, пробивши нову свердловину. Але фахівці, прорахувавши ситуацію, не пора-дили приставати на такі обіцянки, бо свер-дловина може дати воду лише на півроку, а потім джерело буде вичерпано, і селища взагалі залишаться без води. Майбутнє ля-кає, тому мешканці стали бити на сполох, будити громадськість, закликати місцеву владу.

Територія чужа, а проблеми — наші

Перший заступник міського голови Ровен-ків Олександр Тимошенко показує карту мі-ста й звертає увагу на кружечки, розташовані на його межі:

— У такий спосіб ми позначили копан-ки, які нас оточили. Зверніть увагу, в Ро-веньках немає жодної, всі вони розташовані на території Антрацитівського району, а проблеми створюються в нас: пропадає во-да, притому, що в місті її завжди було не-достатньо й вона подається за графіком, ги-нуть наші люди, які працюють на цих не-санкціонованих розробках. Гинуть на чужій території, де ми не маємо владних повнова-жень, але за допомогою, за виплатою гро-шової компенсації їхні родичі приходять до нас. По-людськи ми їх розуміємо й часто допомагаємо, однак загиблі одержували зарплату в конвертах на неофіційному під-приємстві, що не платить податки й не не-се відповідальності за життя людини.

— Але щоб змінити територіальні кордо-ни міста, — пояснює в. о. міського голови Олександр Єсенков, — потрібно звертатися до Києва. Це довго й складно. Ми сьогодні намагаємося домовитися з колегами з Ан-трацитівського району про спільні дії. Адже на копанках порушується все. Зарплата ви-дається не просто в конвертах, грошовий потік «чорною готівкою» іде транзитом. Бюджет міста обминають величезні суми. Точну цифру ніхто не назве, але можна прикинути. Наприклад, нам відомо, що «навар» на одну гривню становить 300%. Тобто, на одну вкладену гривню припадає 300. Навколо Ровеньків працюють 22 міні-шахти, з яких тільки три мають ліцензії, тобто є легальними. Як правило, копанки споруджуються на колишніх виробках державних вугільних підприємств, котрі сьо-годні не використовуються. Собівартість та-кого вугілля дуже низька, оскільки, по суті, все дається безплатно — устаткування спи-сане, електроенергія часто крадена, подат-ків немає. Вартість такого вугілля десь у де-сять разів дешевше, ніж на державних під-приємствах. Хоч би що ми говорили, хоч би як би обурювалися, але повинні визнати, що конкурувати з копанками дуже складно. На жаль, маю значення, що важелів впли-ву на зниження несанкціонованих розробок надр у місцевій владі немає. Найбільша

проблема справді полягає в тому, що пи-тання «дуже складне», бо «дуже шкурне». Господарі копанок одержують мільйони. Спробуй таким перекрити кисень... Ми й до Кабінету Міністрів зверталися, і облас-ній владі набридаємо, доводимо до відома правоохоронних органів, але реакції немає.

До речі, у міськвиконкомі показали один цікавий документ — на ім'я в. о. міського голови Олександра Єсенкова. Як повідомляють із Держкомітету України з промислової безпеки, охорони праці й гірничого нагляду, «... у Ровеньках зареєс-тровано 10 підприємств з підземного ви-добутку вугілля зі штатною чисельністю працівників... 1 особа. Це: ТОВ «Рігель-К», ТОВ «Укрпромвидобуток-2006», ТОВ «Укрпромвидобуток-2007», ПП «Ібріс-2009», ПП «Омфест» тощо». Наприкінці листа начальник Південної державної ре-гіональної Державної територіальної ін-спекції у вугільній промисловості В. Мі-щенко нагадує, що «інформація надається для реагування й вжиття заходів відповід-но до законодавства». Тільки як це зроби-ти на практиці, реально — ніхто не знає.

Одне слово, за офіційними даними на міні-копальнях трудиться лише по одній людині. Скільки тут реально працює лю-дей, невідомо. Система така: потрібні гро-ші — приходь і рубай вугіллячко. А роз-палчуються одразу. Іноді за день вдається заробити тисячу гривень. Зрозуміло, що в гірників таких колективів кульгають еле-ментарна трудова дисципліна й почуття відповідальності. Місцеві жителі розпо-відають, що деякі ровенчани, котрі працю-

ють на державних підприємствах, не про-ти того, щоб у вихідні потрудитися на ко-панці, щоб заробити живі гроші. Платять тут добре. За місяць можна заробити 8 тис. грн. і навіть більше, у той час як на шахтах ДП «Ровенькиантрацит» забійни-ки одержують менше. Але чи варто робіт-никам копанок хвалитися заробітком, як-що в соціальному плані, у питаннях без-пеки на виробничому місці вони абсолют-но не захищені.

Заради справедливості треба сказати, що завдяки копанкам свого часу населен-ня Луганщини виживало. Коли одночасно в регіоні закрилося більш як сорок шахт, і шахтарі були викинуті на вулицю, саме ця примітивна розробка вугільних пластів, які вийшли на поверхню, допомогла утри-мувати родину й підтримувати взимку тих, хто залишився без вугілля. Його видобува-ли невеликими партіями й продавали на відра й мішки. Місцева влада закривали на це очі й, напевно, правильно робила. Якщо керівництво країни не могло прого-дувати свій народ, то хоча б давало йому можливість самому здобувати хліб насущ-ний. Але в рибалки, якому дали вудку, розгорілися апетити, і він став закидати невід. А це вже кримінал. Тим паче, що від надмірних апетитів одних починають-ся великі проблеми в інших. А оскільки центральна влада в цьому плані воліє три-мати нейтралітет, населення бере ініціати-ву в свої руки.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Фото автора.

«Нас мають за другосортних людей...»

ЗА ЛИСТОМ ЧИТАЧА

«Шановна редакціє! Щороку в нашому місті зменшується кількість днів перевезень пасажирів пільгової категорії. Цього року вже може-мо їздити лише два дні на тиждень, з 10-ої до 16-ої години. Мотиву-ють зміни тим, що держава не виділяє на реалізацію цієї пільги кош-тів. Найгірше те, що перевізники на нас дивляться, як на людей «дру-гого сорту». А ми ж літні люди, які заслужили і підтримку держави, і добре слово, а не відверту грубість з боку водіїв маршруток. Пропо-ную ті державні гроші, хоч вони й мізерні, додати кожному пільгови-ку до його пенсії, а він уже на власний розсуд розпорядиться ними. Або видайте нам талони, а водії їх гаситимуть, і корінці будуть підста-вою для повернення грошей за надану послугу пільговикам.

БЕРЕЗОВСЬКИЙ А. С.,

Кам'янець-Подільський».

Подібних листів у редакцій-ній пошті вистачає. Держава, декларуючи пільгу в перевезен-нях окремих категорій грома-дян, делегувала свої повнова-ження органам місцевого са-моврядування, щороку виділяю-чи цільову субвенцію. Та, за оцінкою органів місцевої влади, цих коштів недостатньо, аби на-дати пільгу в повній мірі, тобто щодня. От і доводиться скоро-чувати... Окрім того, законодав-ством не визначено, підкреслю-ють місцеві чиновники, скільки саме днів на тиждень перевізни-ки мають надавати безкоштов-ний проїзд пільговикам.

Чому ж найгостріше ця проблема стоїть саме в Кам'ян-ці-Подільському? Справа в то-му, що у сотисязькому місті понад чверть громади — пенсі-онери. До того ж, місто не має комунального транспорту, як, наприклад, обласний центр — Хмельницький, де поруч із маршрутками курсує тролейбус.

Картин, які можна нерідко по-бачити в Кам'янці, у Хмель-ницькому не спостерігається. Напівпорожня маршрутка мчить повз зупинку, на якій очікує гурт громадян пенсійно-го віку. Або при вході в мікро-автобус бабусю чи дідуся водій обсипле градом таких «комплі-ментів», що слухати соромно. Міська влада в останні два ро-ки на подібні випадки реагує миттєво: якщо в транспортну службу чи на оперативну черго-ву лінію виконком надходить скарга на перевізника — не виключено, що останнього поз-бавлять ліцензії, і він втратить роботу. Таких порушників вже є цілий список. Щоправда, трапляється, і пасажирів почи-нають ображати перевізники першими. Спровокувала цю війну справді держава.

Коментує ситуацію міський голова Анатолій Нестерук:

— Судить самі: якщо держава дає ту чи іншу пільгу, вона по-

винна її стовідсотково фінансу-вати. Держбюджет передбачає у кілька разів меншу суму, ніж потрібно для щоденного переве-зання всіх пільговиків у країні. А на цей рік навіть те, що над-ходило торік, місту врізали на 500 тисяч гривень. Кількість пільговиків тим часом збільшу-ється. Урізали фінансування й Хмельницькому, й іншим райо-нам. Звідки у місцевому бюдже-ті знайти такі кошти, щоб зали-шити минулорічний формат (три дні на тиждень) надання пільги?! Ми не маємо вагомого «другого кошика», як Хмель-ницький, де значну частку до місцевого бюджету приносить величезний всеукраїнський ри-нок. Держава нас загнала в глу-хий кут. Я прошу уряд відмінити цю пільгу, замінити її адрес-ною доплатою до пенсії. Бо вийде так, як із безкоштовною медициною, яка безкоштовна виключно в Конституції. Є пільговики, які такі дають гривню водію: бо нерви дорож-чі. Про це люди самі пишуть у листах до місцевої влади. Вони не дуже вникають, хто ж не до-дав кошти на перевезення: міс-цева влада чи центральна. Не-важливо пасажиру, і чий це ав-тобус: комунальний чи приват-ний. Але ми не можемо змусити приватних перевізників возити пільговиків за кошт самих пере-візників чи водіїв. Навіть якщо вони й повозять тиждень, то по-тім почнуть страйкувати. На сьогодні держава заборгувала їм 700 тисяч гривень за надану послугу, та вони працюють. А їм

ще ж треба до 2012 року замінити всі старі «Газелі» на нові ма-шини, бо жодна з «Газелей» конкурс уже не пройде. На сьо-годні на маршрутах у місті кур-сують 252 мікроавтобуси, і біль-шість із них — старі. Захищаю-чи інтереси пільговиків, я не можу не враховувати й інтересів підприємців, які послугу нада-ють. Як міський голова, я мушу добиватися виплати боргу пере-візникам міста, і ці гроші я в Києві, звичайно, «виб'ю», але чи такою роботою має займати-ся орган місцевого самовряду-вання?!

Якщо держава хоче залишити пільгове перевезення, то має бу-ти прийнята програма розвитку комунального транспорту. У то-му ж таки Хмельницькому тро-лейбус дотаційний, а оновити ру-хомий склад парку неможливо, бо на рік вдається придбати один-два тролейбуси. Держава повинна дати позику органам місцевого самоврядування на ви-рішення цього питання шляхом закупівлі сучасних автобусів та створення комунальних підпри-ємств. Хоча навіть в Європі ко-мунальний транспорт є збитко-вим. Я про це дізнався, перебува-ючи якось у німецькому Кюльні. Тому там об'єднали збиткову га-лузь в одне підприємство з при-бутковою електроенергетикою.

У нашому місті, крім скарг на скорочення днів пільгового перевезення, піднімають ще й проблему побудови тролейбус-ної лінії. Її почали будувати по-над 30 років тому фактично на-родними зусиллями, але тоді в

місті були потужні заводи. За роки незалежності все облад-нання розкрадено. Кабінет мі-ністрів відповів на наші листи, що на тролейбус у Кам'янці-Подільському виділили кошти немає можливості. Ця будова непосильна й для міста. Як на мене, я б вів мову не про тро-лейбус, а про екологічні автобу-си. Перебуваючи в складі уря-дової делегації в Шанхаї на виста-ві ЕКСПО-2010, я переко-нався, який вигідний транспорт автобуси VOLVO з електродви-гуном. На кожній зупинці вони встигають підзарядитися і їдуть у будь-якому напрямку, тоді як тролейбус з д्रोатами не зійде зі свого маршруту. Якби банки да-вали кредити під вигідний са-моврядуванню відсоток, міська влада взяла б гроші на придбан-ня таких просторих, зручних ав-тобусів. Дуже віриться, що Ук-раїна таки нарешті переживе кризу, і проблему міського транспорту почнуть розв'язува-ти по-державному.

Віра ШПИЛЬОВА.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Сподіваємося, і пільгови-ків, і перевізників, і місцеву владу, котрі одностайно до-магаються відміни «липової» пільги не перший рік, цен-тральні органи влади нареш-ті почують. Адже нинішній Президент України, ідучи на вибори, так і заявляв: усіх буде почуто.

Система така: потрібні гроші — приходь і рубай вугіллячко

Міць на експорт

Наша зброя — проста і надійна, але не комфортна

В Україні експортно орієнтований оборонний комплекс. За останню п'ятирічку продаж української зброї за кордон зріс удвічі. Водночас своя армія не може похвалитися істотним відновленням своїх ангарів і арсеналів. Військовий бюджет — бюджет проїдання. На розвиток і придбання нових зразків техніки й зброї грошей не виділяють. Нині йдеться не про розвиток Збройних Сил, а про збереження того, що є, у ліпшому разі про модернізацію. Виходить чоботар без чобіт. Україна постачає зброю і техніку іншим, але не переймається технічним переозброєнням своєї армії. А особовий склад військового формування големи руками не зможе забезпечити боєздатність. У сучасних конфліктах рукопашний бій застосовується не так вже й часто...

Експерти Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння підрахували, що майже 60 відсотків потреб Збройних Сил України міг би закрити вітчизняний оборонно-промисловий комплекс. За умови таких фінансових параметрів: 500—700 млн. доларів щорічно протягом хоча б найближчої п'ятирічки.

рішення проблеми обороноздатності.

Армія повинна бути адекватним інститутом стримування зовнішньої агресії. Експерти називають такі оптимальні параметри такого військового формування: чисельність 120—130 тисяч, оснащеність сучасними системами озброєння. У тому числі системи зброї, створені безпосередньо в Україні.

перше, за рахунок іноземних інвестицій. Закордонні країни купували у наших недопрацьований продукт, доводили його до ладу й продавали вже зовсім за іншою ціною, ніж сирий варіант. По-друге, за рахунок лідерних технологій 80-х років минулого століття, які досі не застаріли. Приміром, у галузі гідролокації. По-третє, за раху-

броється. Багато країн підійшли до відновлення своїх арсеналів дуже серйозно. Приміром, Індія років п'ять-сім розглядала питання модернізації своїх літаків Ан-32. І ось торік, після чергової катастрофи машини цього класу, вона прийняла рішення й Україна одержала контракт на 400 млн. доларів.

Основний експорт — це продукція і технології підприємств ОПК, надлишки зразків озброєння й військової техніки із запасів Міноборони, послуги з ремонту й модернізації військової техніки, спільні науково-дослідні та конструкторські проекти.

Україна постачає зброю й військову техніку в 80 держав у всіх регіонах планети. Здебільшого це країни третього світу. У географії експорту домінує Південно-Східна Азія, Близький Схід і Північна Африка. До країн Європи наші поставки традиційно становлять не більше 2 відсотків. Збільшено

У 2008—2009 роках ринки збуту оборонної продукції розширилися за рахунок Кенії, Таїланду, Чаду.

— Наш експорт орієнтовано на досить просту, надійну зброю, що має високі бойові технічні характеристики, але поступається західному у комфортності, — коментує ситуацію експерт. — Туреччина вкладає в оборону до 7 відсотків ВВП, при цьому держава займається розвитком власної оборонної промисловості за ліцензіями. Така політика держави. Ще не так давно Туреччина нічого сама не виробляла. Сьогодні вона випускає навіть бойові літаки й вертольоти. Нині багато держав з категорії покупців переходять у категорію виробника й продавця озброєння. При цьому є залежність від передових технологій. Так, виготовляючи літаки, та сама Туреччина залежить від ключових технологій США.

Світовий ринок озброєння за останні роки зріс у 2,6 рази.

Попит народжує пропозицію й формує цінову політику. Наприклад, танк останнім часом майже удвічі зріс у ціні. А ескізний проект з ракетної тематики тягне на сто тисяч гривень. Ціна експортного варіанта техніки формується з урахуванням собівартості виробу, кількості партії, якості комплектуючих. За словами Валентина Бадріака, наприклад, бронетранспортери, які закуповує Таїланд, комплектуються німецькими двигунами. А експортовані в Ірак — українськими двигунами.

— Присутність української зброї на зовнішніх ринках, підписані вітчизняними зброярами контракти на постачання озброєнь у чужі армії, замовлення від Збройних Сил України — значною мірою результат максимального використання наукового й промислового запасу минулого, інерція якого не є нескінченною, — вважає експерт Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння Сергій Згурець. — Але для створення й виробництва озброєнь майбутнього наш ОПК у його нинішньому вигляді заділу не має. Це вкрай серйозний виклик. Для протистояння цій загрози та її подолання потрібні системні рішення.

Очевидно, необхідно вкладати кошти у високотехнологічне устаткування на підприємствах оборонно-промислового комплексу. Без цього навіть дешевизна робочої сили, що ще недавно була головним козирем у формуванні ціни виробу, втрачає сенс. Без переоснащення виробництва й «мізків», здатних продукувати нові ідеї, виходити ноу-хау, у нашої оборонки немає майбутнього.

Ольга ВАУЛІНА.

У 2008 році Україна продала Казахстану зенітний ракетний комплекс С-300 і 24 зенітні керовані ракети.

У 1999 році Україна завершила поставку в Пакистан 320 танків Т-80УД.

У 2009 році ВМС Народної визвольної армії КНР мали намір замовити й побудувати у Феодосії 4 малі десантні кораблі на повітряній подушці «Зубр».

У 2009 році Україна підписала контракт на модернізацію 105 літаків Ан-32 і двигунів для ВПС Індії.

Це могло б розв'язати проблему переозброєння армії.

Геополітична обстановка у світі помітно погіршилася. Але загрози повномасштабної війни або агресії немає. Тому певний час для переозброєння й приведення своїх арсеналів у відповідність із сучасними вимогами й параметрами для того, щоб відновити обороноздатність, Україна має. Але для цього потрібна політична воля і єдність поглядів влади на ви-

Наприклад, система ракетного ядерного щита стримування, потужна ППО і повітряні сили.

Поки що це тільки проекти. А в реальному житті наш ОПК трудиться на армії інших країн (великі збройові контракти України на інфограмі, дані з книги Сергія Згурця «Оружжя України»).

Незалежно від поставок озброєння в національну армію, багато розробок і проєктів розвивалися самостійно, зазначає директор центру Валентин Бадріак, і пояснює чому. По-

нок традиційного перебування нашої держави на світовому ринку озброєнь. Україна в нього ввійшла й утримує свої позиції.

Минулий рік був рекордним за останній час за кількістю підписаних контрактів. Це не тому, що наші менеджери з продажу зброї такі талановиті й обдаровані. А через затребуваність даного товару. Увесь світ переоз-

У 2007 році Україна експортувала в Грузію дивізіон ЗРК «Бук-М1».

У 2006 році авіаракети середньої дальності «повітря-повітря» продали в Китай — 590, Алжир — 20, Казахстан — 12.

У 2007 році завершено поставку в Азербайджан 14 модернізованих винищувачів МіГ-29.

У 2008 році Україна підписала із РФ контракт на виготовлення й поставку 24 ракетноносіїв типу «Зеніт-3SLB». Програма розрахована до 2014 року.

«Броня крепка и танки наши быстры»

«Ми ще раз переконалися, що майстерність наших воїнів не знизилася, аби викликати занепокоєння у нашого народу. З армією все гаразд», — впевнений міністр оборони України Михайло Єжель, підбиваючи підсумки проведення батальйонного тактичного навчання, яке днями відбулося у Житомирській області та Львівщині в рамках чергового етапу комплексу навчань «Взаємодія-2010».

Батальйонне тактичне навчання посиленого механізованого батальйону 72-ї окремої гвардійської механізованої бригади на базі 240-го Центру підготовки підрозділів у Житомирській області сплановане та проводилося в рамках комплексу навчань з органами військового управління та військами і силами «Взаємодія-2010».

Загалом участь у навчаннях взяли майже 1000 військовослужбовців та понад 100 одиниць техніки та озброєння. Зокрема, 24 бойові машини піхоти БМП-2, 5 бронетранспортерів БТР-80, 10 танків Т-64, 10 самохідних артилерійських гаубиць 2С1 «Гвоздика», 3 зенітні гарматні ракетні комплекси ЗСУ2С6 «Тунгуска», 6 протитанкових гармат МТ-12 «Рапіра», а також 50 одиниць автомобільної техніки. У повітрі працювали 2

фронтові бомбардувальники Су-24М, літак-розвідник Су-24МР, 2 штурмовики Су-25, 2 бойові вертольоти Мі-24, ланка вертольотів Мі-8.

За словами начальника Генерального штабу — Головнокомандувача ЗС України генерал-полковника Григорія Педченка, загалом на підготовку і проведення комплексу навчань «Взаємодія-2010» витрачено майже 70 мільйонів гривень. За ці кошти було проведено 55 різноманітних навчань.

— Виконуємо сьогодні головне завдання, яке визначив Президент України — стабілізувати обстановку в армії, — наголосив він.

Є надія на певну стабілізацію, виходячи з фінансування. Голова військового відомства повідомив, що видатки на оборону, закладені до бюджету, заплановані на рівні 13,6 мільярда гривень, тобто майже на 5 мільярдів більше, ніж цього року. Окрім того, передбачено збільшити грошове забезпечення військовослужбовців на 55 відсотків шляхом преміювання. Мовляв, кошти на це вже включені в бюджет, наголосив Михайло Єжель.

На знімку: під час навчань.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Крізь терни до зірок

СВІТЛИМ РЯДКОМ

У цьому навчальному закладі працюють кандидати наук, аспіранти, пошукувачі наукового ступеня, соровські лауреати, заслужені працівники освіти. Діють дев'ять кафедр, методична та координаційна з міжнародних програм ради. Тут вивчають шість іноземних та мову есперанто, логіку, риторику, поетику, конституційне право, етику, основи філософії, історію міжнародних відносин.

Свої знання та навички діти закріплюють у комп'ютерних класах, бібліотеці, спортивних, танцювальних залах, сучасно обладнаних кабінетах.

Інтрига в тому, що йдеться не про вищий навчальний заклад, а про столичний ліцей № 38 імені В. Молчанова. Унікальний ліцей, учням якого заздрять студенти багатьох новоспечених ВНЗ, що не мають ні кола ні двора, ні гідної матеріально-технічної бази, ні поважних викладачів.

У 38-му, якому цього року виповнилося 20, таких Учителів 78. Досягнення відомі не тільки в Україні одинадцятирічки, безумовно, пов'язані з творчим, постійно шукаючим колективом, який очолює Ірина Козіна (на знімку).

Ірина Козіна — гравець командний, лідер, який весь час у дорозі. Тому свого часу вона ініціювала створення ліцейського руху, Асоціації директорів ЗОШ України. Її обрано членом правління Європейської асоціації керівників шкіл. Магістра освітнього менеджменту, як і її дітища, знають освітянські авторитети, до її думок і пропозицій прислу-

хаються колеги, чиновники, громадськість.

...За 73 роки існування школи закінчили майже п'ять тисяч киян, багато з них стали відомими науковцями, артистами, спортсменами.

Валерій Молчанов, ім'я якого школа носить з 1975-го, зокрема, прославив Батьківщину як льотчик-випробувач міжнародного класу, кандидат у загін космонавтів...

Починаючи з 1996 року ліцеїсти-випускники стовідсотково вступають до ВНЗ. Причому, до кращих столичних, з якими навчальний заклад успішно співпрацює десятки літ.

Він уже 17 років гідно представляє Україну в пан'європейському освітньому проекті. І це, як кажуть, не завдяки красивим очам.

У ліцеї вперше ввели інформатику як обов'язковий предмет для другого класу; профільні (спеціалізовані) класи з поглибленим вивченням математики. Тут зробили перші кроки до комп'ютеризації, до міжнародної освітнянської спільноти.

Ліцеїсти брали участь у багатьох пілотних проектах, еспе-

рантському русі, в роботі європейських форумів і конференцій, обміні делегаціями. А ще організовували на базі ліцею міжнародні заходи з питань історії, театральної діяльності, менеджменту керівників тощо.

Усього не перелічити. Зауважу лише, що педагогічний та учнівський колективи (за підтримки батьків) охоче відгукуються на ініціативи директора, ак-

Слово про вчителя

Ірина Петрівна могла стати професійною співачкою, як мама, музикантом, як батько-військовий, що грав на кількох інструментах. Вона чудово співала і співає джаз, займалась хореографією. Але вступила в інститут іноземних мов. Свідомо і назавжди обрала шлях дитячого наставника. І не пошкодувала жодного разу. А свій танцювальний, вокальний та поетичний дар сповна реалізує в ліцеї, створеному на базі школи № 38.

Тут Ірина Петрівна 15 років працювала заступником і ось вже 22 — директором.

Вона й ініціювала створення ліцею — закладу нового типу, в основі якого краді традиції радянської та зарубіжної школи і досвід Царськосільського часів Пушкіна закладу.

тивно борються за право гідно представляти заклад, столицю, країну за кордоном.

Як зробити колег і дітей од-

САМ СКАЗАВ

Ірина Козіна — сама обдарована людина, вона залучила до роботи в школі напроуд обдарованих фахівців, а тому й обдарованим дітям тут комфортно й цікаво, їх творча мотивація постійно перебуває на досить високому рівні.

Валентин МОЛЯКО,
академік НАПН.

нодумцями, надійними партнерами в реалізації гарного проекту?

— Треба любити свою професію, свій предмет, — каже Ірина Петрівна. — І, звісно, дітей. Інакше нічого не досягнеш. Якщо колеги, вихованці це відчують — тоді з'являються в їхніх очах іскорки, бажання діяти.

Майже за Василем Сухомлинським, який писав: «Щоб знайти в кожному учневі найсильнішу його сторону, від-

крити в ньому золоту жилку — всі вчителі повинні бути людьми, пристрасно закоханими в свою працю, що вміють запалити вогник такої самої любові у своїх вихованців».

Вочевидь, успіхів, які багато років поспіль «переслідують» ліцей № 38, з-під палиці не досягнеш. Керівникові треба бути не тільки педагогом, а й психологом, який уміло користується пряником і «кнутом» — у школі без цього ніяк.

Одна з випускниць славетного закладу Анастасія Красовська свого часу написала вірш, який доречно оприлюднити напередодні професійного свята.

Крізь терни до зірок ведеш ти нас.

І ми для тебе, наче рідні діти. Нехай пройдуть століття, мине час,

Та ти залишишся навіки в серці жити.

Зі мною будеш в щасті і в журбі,

Я щиро дякую, Учителю, тобі!

Під цим щирим зізнанням підпишусь і я.

Іван ІЛЛЯШ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА
і з архіву «Голосу України».

ШИРШЕ КОЛО

Шукають і знаходять

У Запоріжжі розробили програму діяльності обласного експериментального майданчика. Її учасники — ВАТ «Дніпроспецсталь», ПТУ-23, металургійний ліцей та будівельний центр профтехосвіти (ПТО). Завдання традиційні — на основі тісної співпраці забезпечити якісну підготовку кваліфікованих кадрів, конкурентоспроможність випускників профтехучилищ, залучити роботодавців до організації навчально-виробничого процесу.

***

У Києві на базі науково-методичного центру ПТО діє Школа становлення молодого педагога. Один із семінарів для майстрів виробничого навчання будівельної галузі відбувся на базі відомої фірми. На ньому, зокрема, йшлося про запровадження в навчальний процес інноваційних виробничих технологій.

А в столичному університеті імені Б. Грінченка створено ефективну модель очно-дистанційного навчання. За два тижні педагоги засвоюють теорію і проходять стажування в кращих училищах міста.

***

За підсумками II етапу всеукраїнських учнівських олімпіад з різних предметів Парішєнська ЗОШ (Івано-Франківщина) стала кращою в регіоні. Школа завоювала 9 перших, 8 других, 10 третіх місць і перемогла на 16 курсах. Три роки поспіль на її базі проводила експеримент Національна академія педнаук.

УРОК ПСИХОЛОГІЇ

По учню про вчителя судять

Якими будуть роки навчання, чи залишаться вони в пам'яті? Це значною мірою залежить від того, хто на початку шляху стане поводитирем. А потім підтримає й підкаже, навчить не здаватися й відповідати за виявлену ініціативу й самостійність. Усе це залежить від УЧИТЕЛЯ!

Учитель — це той, хто кращий, розумніший, добріший. Він більше знає, уміє. Але найголовніше — він вище за духом. Не за статусом, не за кількістю матеріальних цінностей, не за красномовством і майстерністю справляти «прис-тоїне» враження. За високими широкими якостями.

«По учню й про вчителя судять», — вчить прислів'я. Отже, учитель відтворює за образом й подобою своєю, і добре, якщо цей образ — не гірший. Але, з другого боку — у гарного учня не може бути поганого вчителя. Від самої дитини, від її батьків потрібно, по-перше, відкритість для доброго, гарного, розвиваючого, що виходить від учителя. По-друге, певна критичність, здатність протистояти тому, що здається помилковим.

Учитель покликаний не тільки сам говорити, а й слухати учня. Як це робив, наприклад, Сократ. Він спочатку примушував висловитися своїх учнів, а потім уже говорив сам. Важливо, щоб промови знаходили відгук у серцях і справах вихованців.

Учитель покликаний служити учням, а не повелівати ними. Східна мудрість гласить: «Учитель може тільки вказати Шлях».

Кожному на якомусь відрізу життєвого шляху потрібен пастир. Але мало прагнути гарного вчителя. Важливо прагнути стати гарним учнем, старанно працювати над собою.

Добре, якщо ідеалом юних стає шкільний наставник, і через роки, ставши дорослими, вони скажуть: «У мене був Учитель».

Тетяна ГУРЛЄВА.

Київ.

ЗАПИТАННЯ ВОВОЧКИ

Платили й платитимуть

Племінниця знайомого лікаря попросила тітку (потай від батьків) позичити 300 гривень для викладача, якому не змогла здати залік. Тітка дала, дорікнувши неуча в лінощі, а професора в скнарості.

З першого вересня засуджувати екзаменаторів у поборак грішно; плату за окремі послуги в стінах вузів узаконено постановою Кабміну.

Студенти й раніше платили за пропуски з неповажних причин, у разі переведення з вузу до вузу, здаванні лабораторних робіт. Витрачалися грошики на ремонти аудиторій, канцелярію. А з ухваленням нового закону про вищу освіту професура зможе розраховувати на доплати саме із сум студентів-штрафників.

За що й скільки?

* Пропуск лабораторних занять — 50 — 100 грн.

* Книга з бібліотеки у вихідні або на ніч — 10 грн.

* Заліки, іспити у разі переведення в інший вуз — 100 — 150 грн.

* Форма (якщо передбачена) — 500 — 700 грн.

Складання (повторна) тестів — 30 — 60 грн.

Мабуть, відвідуваність лекцій в університетах поліпшиться. Але хто і як проконтролює викладача, явно зацікавленого в тому, щоб максимум студентів не склали з першого разу іспит, залік, дипломну роботу?

Упередженість окремих менторів відома споконвіку. І професор племінниці мого знайомого лікаря ще з тих...

Ведучий рубрики.

У музеї столичного ліцею № 38.

Таланти з «глибинки»

Діти з чотирьох сільських районів стали переможцями всеукраїнських олімпіад

КЛАСНА РОБОТА

Цінність будь-яких урядових постанов у тому, що вони грамотно та чітко виконуються на місцях. Зус-трівшись із заступником начальника управління освіти і науки облдержадміністрації Віктором Захарчуком, поцікавився, як розпочався новий навчальний рік.

— Для початку трохи статистики. До 657 шкіл 1 вересня прийшов 156451 учень. Першокласників менше, ніж торік — 15267. Зауважу, з демографічними ми виберемося вже наступного року — очікуємо істотне збільшення кількості учнів перших класів.

Щодо запланованих новацій уряду. Вони логічні. На основі рішень Кабміну ухвалено кілька програм. До речі, освітні округи дещо нагадують кушову систему, започатковану в минулі роки. Сьогодні вона значно змінена. Зокрема, у Вільнянському районі великі села мають відповідні опорні ЗОШ, шкільні автобуси. Отже, успішно запроваджується профільність, що позначається на результатах.

На всеукраїнських предметних олімпіадах уже не тільки учні із Запоріжжя,

Мелітополя, Енергодара традиційно перемагають, а й представники Василівського, Приазовського, Приморського і Чернігівського районів. Тим самим показники області піднялися одразу на десять позицій.

Дітям створюють умови для якісного навчання. При цьому дбаємо й про здоров'я школярів.

На жаль, з низки причин воно ослаблене. Наше управління тісно працює з управлінням охорони здоров'я. Тому проблеми медичних оглядів у нас нема. У Запоріжжі, наприклад, майже третина учнів займається в основній фізкультурній групі, чверть — у спеціальній. Не тішить остання цифра, але руки опускати не варто. Сьогодні в кожній ЗОШ є медпрацівник, а у великих школах — лікар. Заповнені стовідсотково вакансії вчителів фізкультури. Працюють секції, спортивні школи.

Факт

На Юнацьких олімпійських іграх в Сінгапурі вісім запорізьких спортсменів завоювали вісім медалей (35 відсотків від загального числа).

Школа потребує щоденної уваги освітян. І не тільки їх, а й керівників, батьків, громадських організацій, інвесторів. Бо лише спільними зусиллями можна досягти успіху.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

В ОЧІКУВАННІ
ЄВРО-2012

Щоб не проспати своїх заробітків

Часто можна читати, слухати про підготовку до футбольного чемпіонату Євро-2012. Розповідають про будівництво стадіонів, аеропортів, доріг. Але мовчать газети, радіо і телебачення про те, як повертатимуть нам гроші, витрачені на підготовку до чемпіонату. Здається, ніхто про це і не думає...

А готуватись треба вже зараз. Адже прийдуть на чемпіонат не тисячі — мільйони(!) спортсменів, тренерів, уболівальників, гостей з валютою в кишенях. Уже зараз треба почати створювати розгалужену мережу українських пунктів харчування, що мають працювати краще, ніж відомі «Макдональдси», і частувати українськими стравами. Можливо, це буде мережа пересувних збірних палаток, павільйонів з висококісними, екологічно чистими продуктами, з відмінним обслуговуванням, з високим рівнем санітарії, сервісу — від миття рук до забезпечення європейського рівня туалетами. Уже сьогодні треба знати, хто і де постачатиме для Євро-2012 овочі та фрукти. Якщо українці не зроблять цього, замість них на цьому зароблять іноземці.

Уже треба розпочинати роботу з виготовлення сувенірної продукції. Всі художні майстерні, підприємства з виготовлення сувенірів мали б бути налаштовані на курси, виставки для пошуку найкращих зразків сувенірного краму: футбольна форма для фанатів та фанаток, а ще українські вишиванки з натурального полотна — льону, бавовни і не менш знамениті українські шаровари. Це і атрибути вболівальників — плакати, прапори, шарфи, хлопавки для овацій, свистки, труби, гармошки... Вигадати можна багато якісних товарів із скла і пластмаси, металу і тканини, а також книжки і навіть парфуми. Усе це має зацікавити зарубіжних гостей. Ціну слід добре збалансувати, а гроші від продажу повинні йти на державний спецрахунок для погашення витрат на підготовку чемпіонату, а не комусь у приватну кишеню...

Робота з гостями має починатися ще дорогою до України, щоб туристи заздалегідь знали не тільки на яких стадіонах вболіватимуть за свою команду, а й де вони відпочиватимуть після матчів, що робитимуть між матчами, куди пойдуть на екскурсію і чим харчуватимуться, що повезуть із собою не тільки у згадках, а й у валізах. Тоді іноземці стануть нашими добрими агітаторами і прагнуть ще не раз приїхати в Україну...

О. КУДЕЛЯ,
пенсіонер.

Запоріжжя.

Несмак чи безкультур'я?

НАРУГА НАД ПАМ'ЯТТЮ

Ізяслав — місто на диво компактне. Все у нас вкупі. Пам'ятники теж. Стоїш собі біля одного — бачиш другий, третій і навіть четвертий. І це все на відстані якихось триста метрів. Та й до решти двох теж рукою подати. Бо всі вони — в центрі. У самісінькому.

А окрім отого центру міста нібито й немає. Зате чиновникам зручно. З нагоди тієї чи іншої okazji вийшов прямо з кабінету і вшанував кого треба. Навіть кашкета на голову брати не доведеться. Заради такої зручності в жертву приноситься щось значно вагомніше. Здоровий глузд, наприклад. Так пам'ятник жертвам голодоморів та репресій (теж вкупі) з'явився в оточенні пе-

рукарні, магазину і (аж мороз по шкірі) ресторану «Горинь».

Ця шокуюча скульптура (яку ви бачите на знімку) і є тим самим пам'ятником. Невідомо тільки, чому ота цнотлива українська селянка тридцятих років постає перед нами до сорому оголеною, з обличчям індійського йога й погано прикритими сідницями? Досить важко це знушання над людською природою взагалі назвати вшануванням пам'яті. Скоріш за все, це результат поєднання місцевого самоврядування і невігластва.

Цікава дрібничка. Минулого літа, саме в день Святої Трійці в цей витвір ударила блискавка і зруйнувала хреста. Ніби знак згори: не там і не таке. А «отця міста» хоч би що. Обійшли мовчанням цю подію. То що, дивитимемося на цей витвір і надалі?..

П. ГАЛЮК,
пенсіонер.

Ізяслав
Хмельницької області.

І знову про гімн

РЕЗОНАНС

Прочитав на сторінках «Голосу України» статтю доктора юридичних наук В. Маляренка «Про Державний гімн України». Надзвичайно актуальна і довгоочікувана публікація. Автор порушує зловбодену проблему становлення національної символіки. Хіба не прикро, що на двадцятому році незалежності імідж нашої держави навіть у символічних атрибутах не набув належного авторитету?

Тут ні до чого кризові явища, інфляційні процеси чи кліматичні катаклізми. Домінує провладна байдужість з присмаком зачерствілого недбальства. Наочним прикладом політичної короткозорості наших ідеологів є відсутність великого Державного герба України, хоч про таку потребу є навіть спеціальний циркуляр. Та чомусь поговорили й забули.

У своїй статті відомий вчаний акцентує увагу на важли-

вості оновлення Державного гімну України, оскільки його нинішній текст за багатьма ознаками не тільки не відповідає своєму призначенню, а й певною мірою навіть компрометує наше нинішнє суспільство.

Написаний понад півтора десятиріччя тому П. Чубинський текст вірша «Ще не вмерла України» закликав молодих українських патріотів до боротьби за кращу долю своєї Батьківщини. Через багато років — з

настанням незалежності — мрії молодих борців практично здійснилися. Однак ми всупереч здоровому глузду продовжуємо, приклавши руку до серця, когось у чомусь запевняти: «Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля». З'ясовується, минулі дев'ятнадцять років ми марно сподівалися на краще життя, яке, можливо, усміхнеться лише колись та й то тільки «браттям молодим», а старші нехай почекають...

Якщо в першому рядку заспіву гімну висловлено сумнів в існуванні України, то третя строфа, замість проголошення співпраці, дружби і взаємоповаги до інших народів, відверто закликає нас до войовничості й агресії. В четвертому рядку окраяного однокуплетного тексту наголошується: «Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці». Відразу постає риторичне запи-

тання: а хто ж нині господарює у нашій «сторонці»?

Тож весь куплет тексту має серйозні історичні недоречності, які абсолютно не відповідають сучасним реаліям і навіть до певної міри компрометують український народ як націю. Не кращий і приспів гімну, точніше — напівприспів. Якоюсь неоконечною, як для національної символіки, сприймається слово «тіло». Вочевидь, елегантніше звучала б фраза: «Ми життя не пошкодуємо...» Якщо є потреба перфразувати перший рядок присіву, то чому б не змінити і перший рядок приспіву? Крім того, вжите у тексті слово «положим» — іншомовне, тому використовувати його в такому значенні в державній символіці неприпустимо.

Текст має складатися із трьох куплетів з повним приспівом при сучасній мелодії М. Вербицького.

Микола НАРІЖНИЙ.

Гадяч
Полтавської області.

Нема грошей — лягай і помирай

МЕДИЦИНА НА СЕЛІ

Пишу до «Голосу України» вперше і дуже сподіваюся, що мене, як громадянина країни, почують там, у верхах...

Хочу розповісти про медицину на селі. Мабуть, це найболючіше для людей похилого віку, які мешкають не в місті. Бо в сільській місцевості усе, що можна було закрити, пограбувати, — усе закрито й пограбовано. Знищено, без інтервенції і війни. Урядовці тільки й говорять про тенденції щодо укрупнення районних лікарень. Де громада сильна, домагається, щоб дільничні лікарні в селі лишилися. Де ні, то людей залишили без допомоги медиків помирати. Бо в наш час, поки додзвонишся до лікаря, поки знайдеш авто, поки доберешся до райлікарні, то, як кажуть, «і лапті можна склеїти». Спеціалісти, які працювали у селі, тепер безробітні. Невже в уряді не розуміють цього? Ми ж повинні жити не одним днем, а ду-

мати про майбутнє! Сьогодні — ламаємо, а завтра знову будуватимемо?

Моє покоління пережило війну, голод. Ми підняли країну з руїн. Тож і сьогодні треба, засукавши рукави, працювати. Як ми працювали, бувало, за одні трудовні.

Цього року я переніс важку операцію і надивився, що коїться в медичних закладах. Що сказати: одна томографія коштує 1200 гривень! А ліки? Всі імпортні, і всі — не по кишені. А благодійні внески та пожертви на лікарню?..

Наші вузи готують молодих спеціалістів. Чому вони не їдуть у село? Закінчив вуз за державний кошт — йди-но, відпрацюй у сільській місцевості, гартуйся як спеціаліст. Кому ми куємо кадри? Закордону? В Німеччині, з якою колись воювали, кожному нададуть медичну допомогу, хоч де б не жив. А в нас? Дістався до райлікарні? Добре. Але якщо немає грошей, то повертайся додому й помирай собі тихенько. Державі, виходить, до тебе байдуже...

З повагою, Микола ГЛАДКИЙ,
пенсіонер.

Вязівка Городищенського району
Черкаської області.

ФОТО З КОНВЕРТА

Народний парламент. Засідання оголошено відкритим...

Фото Андрія НЕСТЕРОВА.

Київ.

НЕ ВТРАЧАЙТЕ НАДІЮ

Знайшли могилу солдата!

У минулому випуску «3 пошти» в «Голосі України» за 24 вересня був опублікований лист Валентини Храмцової з селища Зернове «Елітне» Харківської області. Валентина Іванівна просила розшукати могилу її брата, Василя, що загинув у 1942 році. Тієї п'ятниці, як тільки газета вийшла друком, у відділ листів зателефонували співробітники каховської газети «Гривна» (Херсонська область) і повідомили про те, що могилу солдата знайшли!

Василь Іванович Храмцов був похований у селі Климове Ярцевського району Смоленської області (Росія). На жаль, про цей населений пункт відомостей нам удалося зібрати небагато. Відомо, що в 2007 році в цьому селі проживало всього 97 осіб. Воно розташоване в центральній частині області — 32 км на північний-схід від Ярцева, за 5 км на схід від автошляху Ярцеве—Холм-Жирковський біля річки Вотря. Входить до складу Репинського сільського поселення.

Причому це вже не перший випадок, коли наші колеги допомагають читачам «Голосу України» відшукати могили солдатів, що не повернулися з боїв Великої Вітчизняної. З їхньою допомогою відшукала місце поховання свого дідуся — Олексія Івановича Сосонного — й Лідія Метик. «Такою щасливою я ще ніколи не була, — написала наша читачка, одержавши звістку про місце поховання діда. — Це просто подарунок долі. Нарешті бабусине прохання знайти могилу її чоловіка виконано».

Для тих, хто ще не втратив надію відшукати які-небудь відомості про своїх рідних, що пропали безвісти або полягли під час ВОВ, рекомендуємо зайти на сайт Міноритів Росії — www.obd-memorial.ru. Можливо, там також є відомості про ваших близьких...

Вл. інф.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ДП "Пролетарське РБУ", повідомляють про проведення аукціону з продажу активів.

На аукціон виставляються активи ДП "Пролетарське РБУ", які знаходяться за адресою: м. Донецьк, вул. Степногорська, 19, а саме - сукупність інвентарних об'єктів (будівля трансформаторної підстанції, адміністративне - побутова будівля (сторожка), кран козовий ККС-10, підкрановий путь козового крану) без правоустановчих документів, початкова ціна продажу - 55359,00грн. **без ПДВ**, гарантійний внесок - 5535,90грн.З фіксованими умовами аукціону можна ознайомитись у організатора аукціону. Гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни реалізуемого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону-17,00грн. перераховуються на р/р. 260077397 в ДОД ВАТ "Райффайзен Банк Аваль" м. Донецька, МФО 3353076, ОКПО 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі в аукціоні необхідно надати письмову заяву організатору аукціону Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області, за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. Строк надання заяв 27 календарних днів до 13.00 год. 28 жовтня 2010р. включно. Аукціон відбудеться після 30 календарних днів із дня публікації інформації 01 листопада 2010р. об 11.00 год. на Донецькій товарній біржі за адресою: м. Донецьк, вул. Первомайська, 12. Переможець аукціону на підставі затвердженого протоколу аукціону укладає договір купівлі - продажу з ліквідатором ДП "Пролетарське РБУ". Довідки за телефонами: 304-37-21, 304-77-83.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Вища кваліфікаційна комісія суддів України, відповідно до підпункту 2 пункту 3 статті 74, пункту 1 статті 76 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання кандидатів **Сахна Романа Івановича, Квасневської Наталі Дмитрівни, Гвоздика Павла Олександровича, Тельнікової Ірини Георгіївни, Штелик Світлани Павлівни, Швеця Валерія Анатолійовича, Фурика Юрія Петровича** на посаду судді Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Постановою господарського суду міста Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) по справі № 43/346 від 22.09.2010 р., Товариство з обмеженою відповідальністю «БУД-РЕНТ» (04119, м. Київ, вул. Дегтярівська, 25/1, код: 34001379) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Гусара І. О. (Ліцензія серії АВ № 307316 від 06.03.2007 р.), поштова адреса: 01030, Київ, а/с 29.

Постановою Господарського суду Одеської області (65058, м. Одеса, пр. Шевченка, 29) від 16.09.2010 року по справі № 7/367-10-3637 визнано банкрутом Приватне підприємство «Агросільгосп-К» (65003, м. Одеса, вул. Чорноморського Козацтва, буд. 103. Код ЄДРПОУ 36435040) і розпочато його ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено Крижановського К. В. Заяви кредиторів банкрута приймаються господарським судом протягом тридцяти днів від дня публікації цього оголошення.

Постановою Господарського суду Автономної Республіки Крим (95003, м. Сімферополь, вул. Р. Люксембург/Річна, 29/11) від 02.09.10 р. по оправі № 2-19/2481.І-2010 боржника ТОВ « КМЗ «Фрегат» (юридична адреса: 98300, м. Керч, вул. Кірова 54-а; код ЄДРПОУ (32316153) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру строком до 02.03.11р. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Єрьоменко Галину Володимирівну, ліцензія АВ 307253 від 26.02.2007р. , що мешкає за адресою: м. Сімферополь, пр. Перемоги, 76, кв. 155.

Постановою господарського суду Вінницької області (вул. Хмельницьке шосе, 7, м. Вінниця) від 17.06.2010 року по справі № 5/77 -10 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру СВК "Нива", код ЄДРПОУ 03730928 (с. Мельниківці, смт. Немирівського р-ну Львівської області). Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Соколява Михайла Васильовича, вул. Пирогова, 73а/132, м. Вінниця, ліцензія АВ № 470230 від 03.03.2010 р. Заяви кредиторів приймаються протягом 30-ти днів з дня публікації оголошення.

Постановою господарського суду Сумської області (40011, м. Суми, пр-т Шевченка, 18/1) від 16.09.2010 року по справі № 7/93-10 Товариство з обмеженою відповідальністю "ВІМПЕЙ" (42351, Сумська обл., Сумський р-н, с. Верхня Сироватка, вул. Зарічна, 1-а, код 22982825) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру відповідно до ст. 51 ЗУ "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом". Ліквідатором боржника призначено арбітражного керуючого Діденко Євгена Сергійовича (ліцензія Серії АВ № 498993 від 17.11.2009 року, 40024, м. Суми, вул. СКД, 24/2, тел./факс 700-140).

Господарський суд Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) Постановами від 27 вересня 2010 р. в провадженні справ:

- № 5/162/10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "ИНТЕГРАЛ-ЮГ" (код 36486247, м. Миколаїв, пр. Леніна, 187/9);
- № 5/163/10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕРИДАН-КЛАССИК" (код 35989466, м. Миколаїв, вул. Московська, 42/27);
- № 5/164/10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "АУРУМНИКА" (код 36536638), м. Миколаїв, вул. Декабристів, 15/48)

Визнав боржників банкрутами та ввів ліквідаційні процедури в порядку ст. 51 ЗУ "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом". Ліквідатор - Михайличенко Яна Геннадіївна (Адреса: 54056, м. Миколаїв, а/с 14, тел. 067 510 11 29). Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Державна екологічна інспекція в Київській області оголошує конкурс на заміщення вакантної посади:

- головного спеціаліста відділу інструментально-лабораторного контролю — державного інспектора з охорони навколишнього природного середовища в Київській області;
- провідного спеціаліста відділу оперативного чергування, планування та супроводу здійснення державного контролю — державного інспектора з охорони навколишнього природного середовища в Київській області;

Вимоги до претендентів: громадяни України, вища освіта відповідного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра. Досвід роботи за фахом у державній службі на посаді провідного або головного спеціаліста не менш як три роки, на посаді начальника відділу не менше п'яти років. Досконале володіння державною мовою, вміння працювати з комп'ютером нарівні досвідченого користувача. Документи приймаються протягом місяця з дня опублікування. Повна інформація про умови конкурсу, про основні функціональні обов'язки, розміру та умов оплати праці надається за телефоном: 250-92-78 або за адресою: м. Київ, вул. Моносова, буд. № 83-а з 8:30 до 17:30, крім вихідних.

Засновником 17 вересня 2010 р. прийнято рішення про ліквідацію Товариства з обмеженою відповідальністю виробничо-заготівельної фірми "Укршкіра" (код 31821203, м. Миколаїв, вул. Бузника, 10/1), призначено ліквідаційну комісію на чолі з Михайличенко Яною Геннадіївною. Заяви кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 54056, м. Миколаїв, а/с 14.

Постановою господарського суду Харківської обл. (Держпром, 8-й під'їзд, майдан Свободи, 5, м. Харків, 61022) від 22.09.2010 року по справі № Б-39/168-09 ФОП Кучера Дмитра Миколайовича (код 3057915871, адреса: Харківська область, с. Тавільжанка, вул. Перемоги, 50) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Звонарьову Юлію В'ячеславівну (ліц. Державного департаменту з питань банкрутства АВ № 470224 від 27.02.2010 року, код 3069617608, адреса: м. Харків, вул. Сумська, 126, кв. 50). Вимоги кредиторів приймаються протягом 40 днів від опублікування оголошення.

Господарський суд Дніпропетровської області постановою від 06.09.2010 р. у справі № Б29/31-08 визнав приватне підприємство «Наукове виробничо-комерційне підприємство «Укрметснаб» м. Новомосковськ, вул. Сучкова, 2-а, код ЄДРПОУ 30457907 банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Чеснову Наталію Володимирівну, ліцензія АВ № 499198 від 15 лютого 2010 р. (49033, м. Дніпропетровськ, а/с 2047, тел. 050 572 78 70).

Постановою господарського суду Вінницької області від 29.07.2010 року по справі № 15/38-10 Сільськогосподарський кооператив «Перемога» (с. Качківка Ямпільського району, Вінницької області, код ЄДРПОУ 30807523, р/р 260034120, ВОД АППБ «Аваль», МФО 302247) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Лещенка Анатолія Михайловича (21050, м. Вінниця, вул. Червонохрестівська, 4, кв. 3, ліцензія серії АБ №271658 від 11.01.2006 р. тел. 35-56-61, ідентифікаційний номер 1961508891).

Постановою господарського суду Харківської області (Держпром, 8-й під'їзд, майдан Свободи, Харків, 61022) від 20 вересня 2010 року по справі Б-39/69-10 ФОП Блінову Юлію Володимирівну (код 2877617125, адреса: м. Харків провулок Червонопрапорний, буд. 2 кв. 45) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Залеську Наталю Сергіївну (ліцензія серії АВ № 547706 від 06.08.2010 року, код 2914401083, адреса: м. Харків, Наталії Ужвій, буд. 96, кв. 120) Вимоги кредиторів приймаються протягом 40 календарних днів від опублікування оголошення.

Засновниками прийняті рішення про ліквідацію:

- Товариства з обмеженою відповідальністю "ЛАКИ-НАТТ СНТ" (код 35995993, м. Миколаїв, вул. Казарського, 3-А, оф. 3) 10 грудня 2009 р.;
- Товариства з обмеженою відповідальністю "САПА УКРАЇНА" (код 36200763, м. Миколаїв, пров. Середній, 16-А) 17 вересня 2010 р.

На всіх підприємствах призначено ліквідаційну комісію на чолі з Беззабчук Аллою Володимирівною. Заяви кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 54056, м. Миколаїв, а/с 14.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ТОВ "Світанок" повідомляють про проведення конкурсу з продажу активів.

На конкурс виставляються активи ТОВ "Світанок", які знаходяться за адресою: Донецька обл., Тельманівський район, с. Розівка, вул. Молодіжна,44, а саме - споруда зерносховища, початкова ціна продажу - **41693,00 грн. у т. ч. ПДВ**, гарантійний внесок - 2084.65 грн. З фіксованими умовами конкурсу та технічними характеристиками майна, що виставляється на конкурс, можна ознайомитись у організатора конкурсу. Гарантійний внесок у розмірі 5% від початкової ціни реалізуемого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників конкурсу - 17,00 грн. перераховуються на р/р 260077397 в ДОД ВАТ "Райффайзен Банк Аваль" м. Донецька, МФО 3353076, ЄДРПУ 26252727, Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області. Для участі у конкурсі необхідно надати письмову заяву та конкурсну пропозицію організатору конкурсу - Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області, за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8.Строк надання заяв 10 календарних днів з дати публікації в газеті до 1300 год. 11 жовтня 2010р. включно. Конкурс відбудеться після 10 календарних днів з дати публікації інформації 12 жовтня 2010р. об 11.00 год. у Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області за адресою: 83001, м. Донецьк, пр - Комсомольський, 8. Переможець конкурсу на підставі затвердженого протоколу конкурсу укладає договір купівлі - продажу з ліквідатором ТОВ "Світанок". Довідки за телефонами: 8 (062) 304-77-83, 304-37-21.

Постановою Господарського суду м. Києва, вул. Б. Хмельницького, 44-6 від 06.09.2010 у справі № 44/477-6 ТОВ «Фінстрейт»(01103, м. Київ, вул. Кіквідзе, буд. 11, ЄДРПОУ 35265903, р/рах 26006134806300 «УкрСиббанк») визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура, ліквідатором призначено представника ТОВ «Аскрін Ресерч» — Антонов І. Ю., тел. 0638747777. Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення за адресою - 01103, м. Київ, вул. Підвисоцького, буд. 5.

Заліщицький районний суд викликає 04 жовтня 2010 року об 11 годині за адресою: м. Заліщики, вул. Лисенка, 1 відповідачку Війтишин Світлану Богданівну, остання адреса проживання с. Хмелева Заліщицького району Тернопільської області, в судові засідання у цивільній справі за позовом Війтишин Ярослава Ярославовича до Війтишин Світлани Богданівни про звільнення від сплати заборгованості за аліменти та звільнення від обов'язку утримувати дитину до її повернення в Україну.

Постановою господарського суду Миколаївської області від 23.09.2010 р. по справі № 5/158/10 визнано банкрутом ТОВ «ЮЖТЕХНОПОРТ» (ЄДРПОУ 35513342, адреса: м. Миколаїв, вул. Бондаренка,31) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Васильєва Юрія Анатолійовича (ліцензія АВ № 521538 від 06.07.2010 р.), кредиторські вимоги приймаються протягом 30 діб з моменту опублікування оголошення, за адресою: 54058, м. Миколаїв, вул. Красних Майовщиків, 35, кв. 57.

Постановою господарського суду Миколаївської області від 23.09.2010 р. по справі № 5/159/10 визнано банкрутом ТОВ «ОС МЕР» (ЄДРПОУ 36142686, адреса: 54030, м. Миколаїв, вул. Пушкінська, 17) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором вищезначеного підприємства призначено Єрьоменко Наталю Григорівну (ліцензія АВ № 499121 від 11.01.2010 р., 54055, м. Миколаїв, вул. Садова, буд. 46, корп. 2, кв. 17, адреса для листування: 54038, м. Миколаїв, а/с 80), кредиторські вимоги приймаються протягом 30 діб з моменту опублікування оголошення, за адресою: 54038, м. Миколаїв, а/с 80.

ПАТ "Бізнес-Центр "Лідер Клас" (код ЄДРПОУ 32951162, місцезнаходження: 61105, м. Харків, вул. Киргизька, 19) повідомляє, що ухвалою господарського суду Харківської області по справі № Б-24/93-10 від 06.09.2010 року було призначено ліквідатора Мясковского Юрія Леонідовича та призначено ліквідатором Усенка Дмитра Васильовича (ліцензія АВ № 470405 від 29.04.2010 року) з 06.09.2010 року. **Ліквідатор.**

Постановою господарського суду Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) від 13.09.2010 по справі №Б-50/149-10 ФОП Багацький О. П. (ід. н. 2257216817, Салтівське шосе, 256-А, кв. 125, м. Харків, 61178; п/р 26003000122998 у ХФ ПАО "Укрексімбанк", МФО 351618) визнаний банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатор по справі арбітражний керуючий Заривайко В. В.; ліц. АВ № 158306 від 23.10.06; вул. Петровського, 6/8, к. 15, м. Харків, 61002, т. (057) 700-55-97. Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця від публікації.

Ухвалою Господарського суду Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) справа № 18/65/10 від 20 вересня 2010 року визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру Сільськогосподарського закритого акціонерного товариства "Родіна" (код ЄДРПОУ 00413972, юридична адреса: 57543, Миколаївська область, Очаківський район, с. Солончаки, п/р 26003301432041, МФО 326438 у БВ МЦВ ПІБ м. Миколаєва. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Черепенко Вікторію Григорівну (ліцензія серія АБ № 521510 від 06.07.2010 р., 54017, м. Миколаїв, вул. Московська, 54-а, тел. (0512) 47-34-64).

Постановою Господарського суду Рівненської області (33001, м. Рівне, вул. Яворницького, 59) від 14.09.2010 р. по справі № 4/18 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру, відповідно до ст. 51 закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» щодо товариства з обмеженою відповідальністю «Новітні крохмальні технології», код ЄДРПОУ 31511399, адреса: 35740, Рівненська обл., Здолбунівський р-н., смт. Мізоч, вул. Заводська, 1. Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Соко-туна Віталія Аполінарійовича (ліцензія АВ № 307444, адреса: м. Рівне, вул. Макарова, 56, кв. 41). Заяви кредиторів приймаються в термін 30 днів з дня опублікування даного оголошення, за адресою: 35740, Рівненська обл., Здолбунівський р-н, смт. Мізоч, вул. Заводська, 1.

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 06.09.2010 р. по справі № Б29/186-10 (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушено справу про банкрутство Дочірньої компанії «Сетаб Україна» компанії «Карл. Ед-блум. Трейд АБ», 51200, Дніпропетровська область, м. Новомосковськ, вул. Сучкова, буд. 117, п/р 26002189893100 в Дніпропетровській обласній дирекції «Райффайзен Банк Аваль», МФО 305653, код ЄДРПОУ 30482085. Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Чеснову Наталю Володимирівну, ліцензія АВ № 499198 (49033, м. Дніпропетровськ, а/с 2047, тел. 050 5727870). Претензії кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування даного оголошення.

Сьогодні в Україні переважно похмуро, у більшості областей пройдуть дощі, на заході — з мокрим снігом. На сході сильні зливи, грози, посилення вітру до 15—22 м/с, у Криму й Приазов'ї до 25—30 м/с. Температура 2—9 градусів тепла, на заході 0—5 тепла, на півдні Криму 11—17°. Удень у більшості областей 6—13 градусів, на півдні до 11—17 тепла.

ЦЬОГО ДНЯ, 1 ЖОВТНЯ

■ **1187.** Помер князь галицький Ярослав Осмомисл.

■ **1869.** У Відні випущено першу в світі поштову листівку з маркою.

■ **1879.** У Гамбурзі (Німеччина) відкрилась перша Міжнародна полярна конференція.

■ **1920.** У Москві розпочалась Перша всеросійська шахова олімпіада.

■ **1931.** Пуск Харківського тракторного заводу.

■ **1935.** Помер Володимир Гіларовський, російський письменник і журналіст українського походження (поема "Запорожці", мемуари "Москва і москвичі").

■ **1960.** Здобув незалежність Кіпр.

■ **1975.** ЮНЕСКО встановила Міжнародний день музики.

■ **1981.** У Швеції запрацювала перша в Європі мережа стільникового зв'язку.

■ **1990.** В СРСР ухвалено закон про свободу совісті та релігійні організації.

З ВЛАСНОГО ДОСВІДУ

Щоб черевички не муляли

Купила гарні лакові туфлі. Коли в магазині приміряла, були по нозі. А от коли почала носити, радість від покупки пройшла, відчула, що нестерпно давлять — від мозолів не рятував навіть пластир. Отоді я й стала шукати способи, як розносити обновку.

Виявляється, у взуттєвих магазинах продаються спеціальні креми й спреї, які можна наносити на шкіряне взуття в місцях, де його потрібно розтягти. Важливо — не переборшити!

Лаковане й шкіряне взуття можна побризкати зсередини горілкою й, одягнувши шкарпетки, походити годинку по квартирі. Після 2—3 таких процедур туфлі в потрібних місцях набудуть форми ноги.

Якщо ж ваша покупка зовсім не піддається розтягненню, зверніться до взуттєвої майстерні. Там допоможуть.

Надія ВЕТОЧКІНА.

СМАЧНОГО!

Аджика з хрін

Хрін належить до групи рослин, що мають фітонцидну активність. У соку його кореня міститься така речовина, як лізоцим, що здатна руйнувати оболонки бактеріальних клітин. Крім того, рослина дуже багата на вітамін С, ферменти, мінеральні солі. Його використовують для поліпшення травлення, стимуляції апетиту, як відхаркувальне, сечогінне, цукрознижуючий засіб. Цілющий корінь заготовлюють з осені й зберігають у льосі у вологому піску.

Світлиана ІВАНОВА.

Секрети довголіття

КОРИСНО ЗНАТИ

Приділяйте увагу гармонійним сімейним стосункам. Турбуйтеся про своїх рідних і близьких людей: ваші дім і сім'я — надійний острів серед розбурханого океану життєвських негараздів і суспільних катаклізмів.

➤ Більше бувайте на свіжому повітрі, хоча б раз на тиждень відпочивайте на природі. Помірні фізичні вправи, баня, сауна — ваші найперші друзі.

➤ Споживайте якомога більше «живої» їжі — свіжих ягід, фруктів і овочів, а також натуральні антиоксиданти, які суттєво уповільнюють процес старіння організму, серед них — оливкова олія та зелений чай.

➤ Лягайте спати і вставайте рано. Спійте не менше 8 годин.

➤ Носіть одяг з натуральних тканин. Уникайте постійного перегріву і переохолодження тіла.

➤ Обов'язково покиньте курити!

➤ Щоб зберегти психічне здоров'я, уникайте стресів і багатолюдних зібрань з виявленням крайніх емоцій (ейфорія, лють тощо). Обмежте до найбільш можливого мінімуму спілкування з невірними, агресивними, нудними та депресивними особами.

➤ Слухайте класичну музику — вона заспокоює і сприяє подальшому розвитку інтелекту. А душевний спокій і максимальна насиченість корисними справами подовжують життя.

Павло КУНІК.

Житомир.

Як вибрати саджанець

САДОВОДУ НА ЗАМІТКУ

Практично щороку з вересня повним ходом йде торгівля саджанцями. Найчастіше продають їх викопаними з листям, через які йде випаровування, а також рослина сохне. Трапляється, що коренева система — суха, не вкрита ні мокрою соломом, ні опилками, або хоча б вологою мішковиною чи ганчіркою. Я вже не кажу про те, що деревина повністю не визріла. Буває, що з ранку й до вечора ці саджанці лежать у будках автомобілів, як у сауні. А чого тільки не почуєш від продавців, яким під будь-яким приводом потрібно вмовити покупця придбати товар. Багато садівників потрапляють у цю пастку, а тим більше, якщо ціна підходяща.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Якщо саджати персикові дерева з кісточками, то кісточку тих сортів, у яких переважають материнські властивості, можуть за розміром і забарвленням збігатися з цим сортом. Але це може бути 8—10%. Інші будуть дички.

А буває, що в каталозі написано, мовляв, закультивовані такі-то сорти персиків для реалізації саджанців у наступному році. Далі йде їх перелік. Читаєш — і дивишся. Як можна друкувати інформацію про сорти, які ще тільки будуть? Не знаючи, чи приживуться вони, чи витримають приморозки.

Хоча в мене асортимент персиків і нектаринів величезний, більше 120 сортів, але я на цьому не зупиняюся. Не сиджу на місці, а скрізь їджу й купую черешки потрібних мені сортів або обмінною на свої.

Садівникам-початківцям раджу: щоб уникнути садового «лохотрона», купуйте плодові дерева в державних розплідниках, а також у перевірених продавців, бажано вдома. Я вже давно пройшов школу стихійних ринків і різноманітних виставок. Було втрачено роки, гроші й нерви. Так що не повторюйте моїх помилок і не жевіть за дешевим товаром.

Олександр ДЯДЮРА, персикознавець.

Кривий Ріг
Дніпропетровської області.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

У Привільному чоловіків від курива відучує... антитютюновий торт

А МИ РОБИМО ТАК!

Цікавий спосіб того, як відучити чоловіків курити, придумали у селі Привільне Дубенського району. Тутешні жінки запротестували проти куріння спецтортами з імітованими на них цигарками та написами «Кинь курити!».

Початок цьому «проекту» дала Галина Онишук, одна з провідних сільських куховарок.

— Чесно кажучи, авторство антицигаркового торта належить не мені, — зізнається Галина Павлівна. — Рецепт я вчитала в одному з кулінарних журналів, і він мені настільки сподобався, що відразу заохотилося застосувати його на практиці.

Євген ЦИМБАЛЮК, Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

На знімку: привільненські господині з антитютюновим тортом.

Фото Євгена ЦИМБАЛЮКА.

Поради збирала Оксана КАЛУГІНА (oksana@golos.com.ua)

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.

Редакція: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

► Рукописів не повертаємо.

► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мег-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 Зам. 17972

Макет, верстка — редакція газети «Голос України». 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 503-68-72; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»